An Roinn Oideachais
Department of Education

Nuachtlitir ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe

Fáilte chuig **Eagrán na Nollag** 2025 agus an **21ú foilseachán** de nuachtlitir na Roinne Oideachais agus Óige maidir le h**Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI)**. Ba mhaith linn ár mbuíochas a ghabháil leo siúd go léir a bhí páirteach ann. Tá siúl againn go mbainfidh tú taitneamh as an eagrán seo agus go bhfaighidh tú inspioráid, smaointe agus naisc agus acmhainní úsáideacha chun cabhrú leat do pháirt a ghlacadh i bhforbairt inbhuanaithe.

Is féidir leat seaneagráin na nuachtlitreach a léamh anseo agus clárú chun é a fháil go díreach i do bhosca isteach gach ráithe!

OFI i Scoileanna – déan do scéal a roinnt

I rith na scoilbhliana 2025/26 leagaimid béim ar **Gníomhaíocht ar Leibhéal an Phobail Áitiúil ar son na forbartha inbhuanaithe,** a chur chun cinn, mar sin de, má bhíonn do scoil ag comhoibriú le grúpa sa phobal áitiúil ó thaobh ghníomhaíocht OFI de agus ba mhaith leat sin a roinnt sa Nuachtlitir OFI, déan teagmháil linn, le do thoil, trí ríomhphost a chur chuig ESD@education.gov.ie. Gheobhaidh do scoil **dearbhán €500 One-For-All** ón Roinn Oideachais agus Óige, má fhoilsímid d’alt!

Clár na nÁbhar

1. Uasdátuithe ar OFI go dtí 2030 4

a. Maoiniú OFI go dtí 2030 do Scoileanna - Deontaithe 4

b. Fóram Bliantúil na bPáirtithe Leasmhara OFI 2025 4

c. An Sainordú Gníomhaíochta Aeráide Earnála Scoile Bliantúil 2025 5

d. Ráitis maidir le Beartas Inbhuanaitheachta Scoileanna - Léarscáil 5

e. Póstaeir agus Bileoga Faisnéise SFI do Scoileanna 5

2. Uasdátuithe Scoile 6

a. An Ardteistiméireacht - Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe ag Coláiste na nDoiminiceach, Baile Átha Cliath 9 6

b. Uasdátuithe ar OFI i Scoileanna 7

OFI ag Scoil Náisiúnta na mBilí i gContae an Chabháin 8

OFI ag Iar-bhunscoil Naomh Seosamh, Contae an Chláir. 9

3. NUA: Rannóg na hÓige 11

a. Uasdátuithe ISSU – an tOifigeach Inbhuanaitheachta, Niamh McGrath 11

b. Uasdátú ar Aontas na Mac Léinn in Éirinn 12

c. Toscaire Óige Aeráide na hÉireann ag tuairisciú ó COP 12

d. Coiste na Scoileanna Glasa ag Coláiste Pheadair, Loch Garman 13

e. Comhairle Náisiúnta na hÓige maidir leis an Aeráid 2025 14

4. Comórtais 17

a. Comórtais na Nuachtlitreach OFI Mheán Fómhair – Buaiteoirí 17

b. Comórtas Nuachtlitreach OFI na Nollag – SFI 15, Saol ar an Talamh 18

c. Eastát Bhán an Aeir – Comórtas Turais Ranga Bunscoile 18

d. Tá pacáiste SFI na SMURF le buachan do do bhunscoil 19

e. Bailte Slachtmhara – Buaiteoir an Ghradaim Scoile 2025 20

f. Comórtas an Comhshaolaí Óg 21

g. Comórtas START – taighde a fhoghlaim trí é a dhéanamh 22

h. Ainmníodh Ambasadóir Spiorad an Ghrá Úir don Fhaisean 23

5. Cláir agus Acmhainní 24

a. Uasdátuithe ar Bhithéagsúlacht Éireann 24

b. Acmhainn Léarscáilíochta Digiteach Nua don Oideachas Mara seolta 25

c. Meitheal Bhithéagsúlachta Scoileanna 25

d. Gradaim Ár nDomhain 2026 – Acmhainní Saor in Aisce do Sheomraí Ranga 26

e. Acmhainní Oideachais Forbartha 27
f. Oideachas Inbhuanaitheachta – Clár Inniúlachta na hAeráide 28
g. ÚFIÉ – Ceardlann scoile maidir le fuinneamh a choigilt 29
h. Buail leis an Eolaí – do bhunscoileanna 30
i. Acmhainní Leabharlanna na hÉireann 31
6. Foghlaim Ghairmiúil Múinteoirí/ FGL 32
a. Bunscoil – Oideachas Sóisialta agus Comhshaoil 32
b. Na CFI a Phlé sa Eacnamaíocht – Comhdháil BSTAI 33
c. Turas scoile amháin le Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe na hArdteistiméireachta 34
d. Bithéagsúlacht Bitesize ISSN/ ESCI 35
7. Scéala Breisoideachais agus Ardoideachais 36
a. Scéala agus Nuashonruithe ón ÚAO 36
b. SOLAS - Plean Forfheidhmithe Scileanna Glasa 2030 foilsithe 37
8. Nuashonruithe Idirnáisiúnta 39
a. Múinteoirí COP 2025 39
b. Nuashonruithe NA 39
c. UNESCO - Comhpháirtíocht um Ghlasú an Oideachais 40
d. Comhairle na hEorpa – Doiciméad Treorach 41
9. Scéala Eile 42
a. Trí Ghníomhartha Simplí – SFI 15 – An Saol ar an Talamh 42
b. Comhairle Contae Mhaigh Eo – Scéim Gheilleagair Chiorclaigh do Leabhair Scoile 42
c. Chester Beatty – Tionscadal "An Bhearna a Dhúnadh" 43
d. Gníomhaíochta Óige & Comhdháil Taighde AOD 44
e. Cuairteanna Baile: Tionscnamh Luathfhoghlama 45

1. Uasdátuithe ar OFI go dtí 2030

a. Maoiniú OFI go dtí 2030 do Scoileanna - Deontaithe

Tá maoiniú OFI go dtí 2030 de €859,000 tugtha ag an Roinn Oideachais agus Óige do 390 scoil ó cheann ceann na tíre.

Tá liosta iomlán de na scoileanna agus de na tionscadail go léir ar tugadh maoiniú dóibh ar fáil ar an leathanach gréasáin OFI go dtí 2030: [Straitéis Náisiúnta ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe in Éirinn]

Táimid ag súil le tuilleadh a chloisteáil faoi na tionscadail sin ag deireadh na scoilbhliana.

Ba thionscadal amháin é a fuair maoiniú OFI i 2024 ná Tionscadal Bithéagsúlachta Locháin na bhFroganna as Coiste Glas Ghaelscoil an Coillín. Is comhthionscadal tógála bogaigh é sin idir grúpaí áitiúla iomadúla. Tá siad ag obair chun gnáthóg bhogaigh a chruthú ar thailte na scoile. Nuair a bheidh an tionscadal i gcrích, beifear ag súil go dtarraingeofar aird na ndaltaí agus na foirne scoileanna áitiúla ar an tábhacht a bhaineann leis an mbithéagsúlacht uisceach agus le caighdeán uisce i gcomhshaol maireachtála, agus go mbeidh sé ina cheantair fhócais do gach aon duine sa Mhuileann gCearr chun cur leis an tuiscint atá acu ar chaighdeán uisce i gcoitinne.

[Is féidir leat tuilleadh a léamh faoin dtionscadal sin anseo.]

b. Fóram Bliantúil na bPáirtithe Leasmhara OFI 2025

Reáchtáladh Fóram Bliantúil na bPáirtithe Leasmhara OFI ar an 29 Deireadh Fómhair in Ollscoil Mhaigh Nuad.

Ba é téama an Fhóraim i bliana ná Gníomhaíocht ar Leibhéal an Phobail Áitiúil agus áiríodh le cainteoirí Mark Manns, Ceannaire ar OFI ag UNESCO, Fatima Ismail, Toscaire Óige na hAeráide agus Grúpa Gníomhaíochta Comhshaoil Óige Chill Droichid.

Bhuail nach mór 250 páirtí leasmhara a bhí ina n-ionadaithe ar gach leibhéal oideachais, lena n-áirítear an t-aos óg, soláthraithe cláir, lucht déanta beartais, ceannairí scoile, oideachas neamh-fhoirmiúil, comhairlí chontae, grúpaí phobail áitiúla agus daoine eile a oibríonn i réimse an OFI, le chéile chun líonrú, chun dea-chleachtas a roinnt agus chun saincheisteanna bhaineann leis an téama a phlé.

Tá sleamhnán agus tuilleadh faisnéise an imeachta ar fáil ar leathanach gréasáin an OFI go dtí 2030.

Fóram na bPáirtithe Leasmhara OFI 2025

c. An Sainordú Gníomhaíochta Aeráide Earnála Scoile Bliantúil 2025

Tá an Sainordú Gníomhaíochta Aeráide Earnála Scoile Bliantúil 2025 eisithe ag an Roinn do scoileanna agus tá cóip ar fáil ar an suíomh gréasáin anseo: Sainordú um Ghníomhú ar son na hAeráide san Earnáil Scoile (www.gov.ie)

d. Ráitis maidir le Beartas Inbhuanaitheachta Scoileanna - Léarscáil

Buíochas leis na scoileanna a chuir naisc chugainn le Léarscáil na Ráiteas maidir le Beartas Inbhuanaitheachta a bheimid ag uasdátú i gcaitheamh na seachtainí atá amach romhainn.

Seiceáil má tá do scoil ar an léarscáil, agus mura bhfuil sí, cuir an nasc le do Ráiteas maidir le Beartas Inbhuanaitheachta i r-phost (ESD@education.gov.ie) chugainn le cur san áireamh: Beartas Inbhuanaitheachta na Scoile

Ar ais chuig barr an leathanaigh

e. Póstaeir agus Bileoga Faisnéise SFI do Scoileanna

D’eisigh an roinn dhá chóip de phóstaer de na **17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe** chuig gach scoil i Meán Fómhair 2022, chomh maith le bileog le faisnéis ar **Straitéis Náisiúnta na hÉireann maidir leis an Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe: OFI go dtí 2030**, agus conas teacht ar acmhainní do scoileanna.

Má tá cóipeanna breise den phóstaer nó den bhileog ag teastáil uait, cuir r-phost chuig ESD@education.gov.ie, le do thoil. Ar ais chuig barr an leathanaigh

2. Uasdátuithe Scoile

a. An Ardteistiméireacht - Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe ag Coláiste na nDoiminiceach, Baile Átha Cliath 9

Nóta an Eagarthóra: Tá Coláiste na nDoiminiceach, Ascaill Uí Ghríofa i mBaile Átha Cliath 9, ar cheann de 42 Scoil an Líonra atá ag cur Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe i bhfeidhm mar ábhar Ardteistiméireachta nua i mbliana. Beimid ag dul in éineacht le Múinteoir Olivia Brien agus lena daltaí ar a n-aistear thar an dá bhliain eile atá amach romhainn:

“Creidim go daingean go bhfuilimid, mar mhúinteoirí, freagrach as ár ndaltaí a fheistiú leis an eolas agus leis an muinín a bheidh ag teastáil uathu chun athrú dearfach a chruthú de réir agus a leanann siad ar aghaidh i dtreo na haosachta, arsa Olivia. Tá deis shuntasach ag baint le **Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe (CASD)** a thabhairt isteach chun daltaí a chur ar a gcumas leis an tuiscint agus leis na scileanna atá ag teastáil chun cur ar dhóigh fhónta le domhain atá níos inbhuanaithe”

Tá clú agus cáil bainte amach cheana ag dhaltaí CASD na bliana seo as bheith an **chéad ghrúpa in Éirinn** a rinne staidéar ar an ábhar sin ar leibhéal na hiar-bhunscoile. Nuair a tháinig seacht ndalta déag isteach i mo sheomra ranga ag tús na bliana acadúla, ní raibh mórán eolais acu ar an ábhar ach, níos tábhachtaí, bhí siad leathanaigeanta.

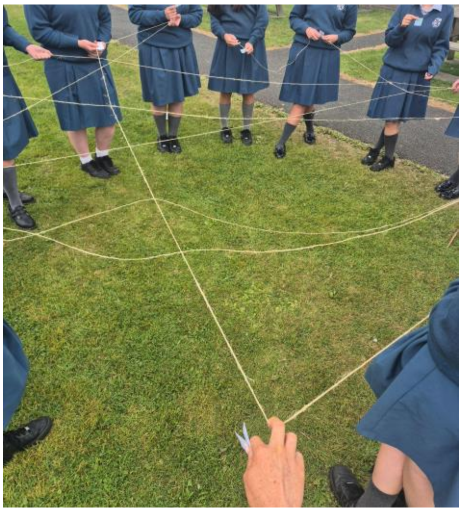

Chun tús a chur lenár aistear, thosaigh mé le gníomhaíocht ar naisc chórais, arna gcur in oiriúint ó Oideachas Inbhuanaitheachta. Fuair gach dalta cárta a léirigh gné den athrú aeráide —uirbiú, bia, dífhoraoisiú, talmhaíocht, agus tuilleadh. Bhí an t-eolas a bhí acu cheana le feiceáil go soiléir de réir agus a d'aithin siad go tapa naisc idir coincheapa, ag síneadh sreangán eatarthu chun gach naisc a léiriú. Leis an líon snátha a bhí ag líonadh, nochtadh gréasán fairsing idirspleáchais a mhúnlaíonn córas ár n-aeráide, mar a léirítear san íomhá laistíos.

Leathnaíomar an foghlaim sin ansin trí na smaointe sin a nascadh leis na **Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFInna)**, ag cabhrú le daltaí na slite a bhíonn dúshláin dhomhanda fite fuaite ina chéile a fheiceáil. Treisíodh leis an ngníomhaíocht teachtaireacht thábhachtach amháin: tá tionchar ag an athrú aeráide orainn go léir, agus dá bharr sin, is páirtithe leasmhara—agus cúramóirí—ár bpláinéad go léir muid. I ndeireadh na dála, níl aon Phláinéad B.

Mar scoil Google ar son an Oideachais, déanaimid uirlisí digiteacha a chomhtháthú inár múineadh agus inár bhfoghlaim. I Meán Fómhair, chuireamar fáilte roimh Andy Russell, forbróir táirge Google, isteach sa seomra ranga. Tugadh an deis do dhaltaí a gcuid luathfhoghlama ó thaobh CASD de a thaispeáint, ag úsáid uirlis Google Vids. D'ainneoin nach raibh ach dhá sheachtain den chúrsa déanta acu, rinne daltaí sárobair—ón nguthú agus píosaí stadghluaiseachta go dtí taispeántais chróiseála chrithaitheacha.

Is gné lárnach de rath an ábhair sin ná glór na ndaltaí a spreagadh, agus tá deiseanna díospóireachta, plé, agus léiriú cruthaitheach daingnithe ar fud fad ár gceachtanna.

Mar gheall gur réimse í an t-athrú aeráide a athraíonn go buan, bíonn daltaí páirteach freisin i ngníomhaíocht sheachtainiúil darb ainm "CASD sa Nuacht," a roghnaíonn agus a roinneann siad imeachtaí reatha ábhartha. Phléigh siad le huasdátuithe ar an COP30 sa Bhrasaíl agus leis na comhráite tábhachtacha a bhíonn ar siúl idir

* Físeán Google ar Marine Tras

Pleananna don Todhchaí-Leanann ár mianta i leith an ábhair sin ag fás. Tá sé i gceist againn glasraí, lusanna agus plandaí a shaothrú inár n-iltollán a ndearnadh a athchóiriú le déanaí agus inár gceapóga ardaithe, rud a ligfidh do dhaltaí taithí theagmhálach ar tháirgeadh bia inbhuanaithe a ghnóthú. Táimid ag súil freisin le cuairt a thabhairt ar an Ionad Rediscovery i mBaile Munna—an ionad náisiúnta um an Geilleagar Ciorclach agus acmhainn thar na bearta go díreach ar leac an dorais againn.

Filltear ar bharr an leathanaigh

b. Uasdátuithe ar OFI i Scoileanna

Nóta an Eagarthóra: Go raibh maith ag na scoileanna go léir a chuir uasdátuithe ar a ngníomhaíochtaí go léir ar son OFI isteach chugainn. Tá sároibre ar bhun ar fud na tíre; Ar an drochuair, ní féidir linn gach aighneacht a chur sa Nuachtlitir OFI ach seo dhá shampla iontacha :

OFI ag Scoil Náisiúnta na mBilí i gContae an Chabháin

I Mí an Mheithimh 2025, ghlac Scoil náisiúnta na mBilí i gContae an Chabháin spiorad an Oideachais Forbartha Inbhuanaithe chuici féin le foghlaim theagmhála faoi anáil an dúlra ar feadh seachtaine. Mar scoil bheag thuaithe nach bhfuil ach ceithre mhúinteoir aici, tá an bhraistint phobail agus cheangail le háit i gcroílár shaol na scoile. Ligeadh do dhaltaí leis an tseachtain speisialta sin an tuiscint atá acu ar an gcomhshaoil nádúrtha a neartú fad a úsáideann siad a samhlaíochtaí cruthaitheacha ar dhóigheanna fónta nach ndéanfar dearmad go deo orthu.

Ba é tionscadal na scoile le déanaí Ceangail Chruthaitheacha a spreag inspioráid na seachtaine, ar oibrigh na daltaí le chéile lena linn chun mion-sráidbhaile a dhearadh agus a thógáil i gcoillearnach na scoile.

Is seoid d'acmhainn í an choillearnach sin do phobal na scoile—seomra ranga beo atá lán de dheiseanna foghlama, aer úr, agus an t-ionadh a bhraitear agus an dúlra mórthimpeall ort.

Le linn na seachtaine, bhí daltaí páirteach i ngníomhaíochtaí éagsúla a ngríosaíodh comhoibriú, fadhbréiteach agus léiriú ealaíonta, sin go léir fad a forbraíodh léirthuiscint ar an ndomhain nádúrtha. Thóg leanaí sráidbhailte macasamhla agus neadacha éin ag úsáid ábhar nádúrtha a bhailigh siad ar thalamh na coillearnaí. Rinne siad turgnamh ar phéinteáil le duilleoga, le craobhóga agus le líocha nádúrtha, ag aimsiú uigeachtaí nua agus slite úra chun ealaín a chruthú. I dtionscadal eile, rinneadh dealbha samhlaíocha agus píosaí ealaíne d'earraí tí athchúrsáilte, ag tarraingt aird ar an tslí gur féidir dramhaíl a athshamhlú le cruthaitheacht agus le cúram. D'úsáid siad Lego chun an scoil fhoirfe a dhearadh ó thaobh inbhuanaitheacht chomhshaoil de.

Cothaíodh fiosracht, freagracht agus lúcháir leis an taithí. D'fhoghlaim leanaí ní amháin *faoin* dúlra, ach *ón* dúlra—ag forbairt mothú na maoirseachta i leith an chomhshaoil a leanfaidh ag fás i bhfad i ndiaidh deireadh na seachtaine. Ba léir é an díograis a bhí acu, agus bhí fuadar, comhoibriú, gáire agus aimsiú comhroinnte le cloisteáil ar thailte na scoile.

Nóta an Eagarthóra: Maith sibh do chách ag Scoil Náisiúnta na mBilí - coinnígí oraibh leis an obair mhaith! Tá dearbhán €500 One-For-All chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

Ar ais chuig barr an leathanaigh

OFI ag Iar-bhunscoil Naomh Seosamh, Contae an Chláir.

Pobal atá Saor ón bPlaisteach a chur chun Cinn: Gníomhú Áitiúil le Tionchar Náisiúnta

Mar chuid dár ngealltanas d'Oideachas Forbartha Inbhuanaithe (OFI), chuaigh ár scoil i gcomhpháirtíocht le grúpaí sa phobal áitiúil chun tionscadal a sheoladh atá dírithe ar **phobal atá saor ón bplaisteach** a chruthú, ag tosú laistigh den scoil agus ag leathnú amach sa bhaile i gcoitinne. Díríodh leis an tionscnamh ar phlaistigh aonúsáide a laghdú, ag spreagadh roghanna inbhuanaithe eile, agus dul i bhfeidhm ar bheartas ar an leibhéal áitiúil agus náisiúnta araon.

Chun dul i ngleic ar dhramhaíl plaisteach agus ár lorg carbóin a laghdú, bhí daltaí i gceannas ar roinnt tionscnamh tábhachtach:

- Nochtadh le hiniúchadh ar fud na scoile ardleibhéil phlaisteach aonúsáide i mbuidéil uisce agus i bpacáistíocht bhia. Soláthraíodh bunchloch soiléir le haghaidh gníomhaíocht spriocdhírithe leis na sonraí sin.
- Le póstaeir, le cur i láthair sa sheomra ranga, le ceardlanna, agus leis na meáin shóisialta, chuir daltaí oideachas ar a bpiaraí, ar an bhfoireann, agus ar an bpobail i gcoitinne faoin tionchar atá ag an dramhaíl phlaisteach ar an gcomhshaol agus faoi na tairbhí a bhaineann le roghanna inbhuanaithe.
- Athchúrsáil agus araidí muirín a bhfuil lipéadú soiléir orthu suiteáilte ar fud an champais, chun é a dhéanamh níos éasca do chách dramhaíl a dhiúscairt go freagrach.
- Á tacú ag ár gComhairle Chontae áitiúil, thug daltaí fréamhshamhlacha de bhuidéil uisce in-athúsáidte do dhaltaí céad bhliana atá ag teacht isteach, ag laghdú spleáchas ar bhuidéil uisce aonúsáide.
- D'oibrigh daltaí le **The Food Village** agus le soláthraithe áitiúla eile chun pacáistíocht atá in-bhithmhillte agus inmhúiríníthe a thriail. Agus iad feasach go bhfuil gá le hathrú ar mhórscála, rinne siad teagmháil le TD áitiúil Timmy Dooley, a chabhraigh leo an fhadhb a chur faoi bhráid Airí Helen McEntee agus Dara Calleary. Mar thoradh ar sin, dearbhaíodh treoirlínte nua i **Mí Aibreáin 2025** lena ceanglaítear ar **Chlár na mBéilí Scoile Te** tosaíocht a thabhairt do bhia a fhoinsítear go háitiúil i bpacáistíocht in-bhithmhillte—ag tacú leis an inbhuanaitheacht agus leis an talmhaíocht áitiúil araon.
- Trí oibriú le soláthraithe bia áitiúla, laghdaigh an scoil astaíochtaí iompair agus neartaigh sí ceangail leis an ngeilleagar réigiúnach.

Shroich tionchar an tionscadail i bhfad lastall de gheataí na scoile. Spreagadh gnólachtaí áitiúla le clúdach na meán sóisialta glacadh le cleachtais inbhuanaithe le cupáin in-athúsáidte tugtha isteach ag féilte samhraidh agus miondíoltóirí ag triail roghanna nach ndéanann díobháil don chomhshaol.

Mar chomhartha aitheantais ar ghaiscí na ndaltaí, bhuaigh siad **Gradam Sinsearach Éiceaphobail ag Gradaim Náisiúnta na nGníomhaithe Comhshaoil Óga i Mí na Bealtaine 2025**.

Léirítear leis an tionscadal sin an tslí **gur féidir gníomhú ar an leibhéal áitiúil athrú fónta a spreagadh**, ag léiriú gur féidir le scoileanna, le pobail, agus leis an lucht déanta beartais oibriú le chéile chun todhchaí níos inbhuanaithe a chruthú.

Nóta an Eagarthóra: Maith sibh uilig ag Iar-bhunscoil Naomh Seosamh! Tá dearbhán €500 One-For-All chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

3. NUA: Rannóg na hÓige

a. Uasdátuithe ISSU – an tOifigeach Inbhuanaitheachta, Niamh McGrath

Irish Second-Level Students' Union

Mol an óige agus tiocfaidh sí.

Tá níos mó agus níos mó daoine óga ann a chuireann a gcuid barúlacha in iúl, atá ag glacadh páirt i ngrúpaí agus i dtionscnaimh áitiúla agus atá ag leasú an status quo, cé acu más an aeráid, an mheabhairshláinte, cearta na mac léinn nó an oiread sin saincheisteanna eile atá ar chomhthábhacht atá á bplé. Ionas go leanfar den dul chun cinn dearfach sin, ní mór tacaíochtaí a chur i bhfeidhm. Tá áit nach siombalach í tuillte ag daoine óga ag an mbord.

Is í aidhm Aontas na Mac Léinn Dara Leibhéal in Éirinn (ISSU) ná glór na mac léinn a ionadú, ardú agus a chosaint. Mar Sustainability Officer/ Oifigeach Inbhuanaitheachta, spreagaim mic léinn chun gníomhú ina gceantair áitiúla agus ina bpobail scoile. Is féidir go mbaineann gníomhaíochtaí éagsúla le bheith mar chuid de na réitigh ar roinnt de na saincheisteanna náisiúnta agus domhanda is mó. D'fhéadfadh na gníomhaíochtaí sin a bheith oideachas a chur ort féin agus orthu siúd mórthimpeall ort, d'ardáin a úsáid, na cinn digiteacha chomh maith leis na cinn sa saol réadúil agus teagmháil a dhéanamh le d'ionadaithe áitiúla agus náisiúnta.

Iarraim freisin ar mhúinteoirí, ar thuismitheoirí, ar cheannairí pobail, ar bhaill de rialtais áitiúla agus náisiúnta, ar FPEnna, agus ar gach duine eile a bhfuil ról gníomhach acu i saol na mac léinn, chun a chinntiú go bhfuil glóir na mac léinn á n-ardú, go bhfuil meas á léiriú ar dhaoine óga i ndáil leis na cinntí agus na beartais a bhfuil tionchar acu orthu. Agus is é seo an t-aon bhealach amháin chun inbhuanaitheacht a chinntiú ó thaobh rannpháirtíocht na hóige de.

Ní hamháin go mbaineann an inbhuanaitheacht leis an aeráide, baineann sí freisin leis an bhfad a mhaireann rannpháirtíocht na hóige agus le cinntiú go gcloistear glór na n-óg. Bí an t-athrú gur mian leat a fheiceáil.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

b. Uasdátú ar Aontas na Mac Léinn in Éirinn

Dia daoibh, Molly is ainm dom, agus is mise Oifigeach Comhshaoil agus Inbhuanaitheachta Chomhaltas na Mac Léinn in Ollscoil na Gaillimhe.

Ba bhuaicphointe dom ó thosaigh mé sa ról páirt a ghlacadh sa Léirsiú Náisiúnta ar son na hAeráide ar an 15 Samhain. Ba é Stop Climate Chaos a d'eagraigh an léirsiú Náisiúnta ar son na hAeráide, le cúnamh ó roinnt mhaith eagraíochtaí eile. Bá í an chúis gur eagraíodh é seo ná chun a chur in iúl dár rialtas go bhfuil todhchaí níos glaine, níos sábháilte, agus níos córa ag teastáil uainn, le béim ar aistriú ó bhreoslaí iontaise a úsáid.

Bhí an mórshiúl sin thar a bheith cumhachtach, le slua mór ag iarraidh go gcloistear lena nglóir. Go pearsanta, ní raibh an oiread sin daoine a bhí bailithe le chéile in aon áit amháin chun seasamh i gcoinne na géarchéime aeráide feicthe agam ó thráth roimh ré phaindéim COVID-19.

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

c. Toscaire Óige Aeráide na hÉireann ag tuairisciú ó COP

Fatima Elzahra Ismail is ainm dom, agus is údar mór bróid dom a bheith ar dhuine de Thoscairí Óige Aeráide na hÉireann ag COP30 in Belém, Brasaíl. Is é an ról atá agam ná chun glóir, údair imní agus smaointe an aosa óig ó Éireann a ionsá go díreach i gcroílár an idirphlé dhomhanda maidir leis an aeráid, ag cinntiú nach labhrófar thar cheann ár nglúine, ach go n-éistfear léi.

Go dtí seo ag COP30, bhí roinnt céimeanna tábhachtacha chun cinn. Tá an Chiste Caillteanais agus Damáiste, arna comhaontú ar dtús i bprionsabal ag COPanna níos luaithe, ag druidim anois le céim gur féidir le tíortha tosú le cur isteach ar thacaíocht. Is bomaite ollmhór í seo do phobil a bhfuil éifeachtaí is measa an athraithe aeráide á gcur isteach orthu cheana. Bhí béim láidir freisin ar airgeadais aeráide i gcoitinne, le brú á chur ag tíortha le haghaidh córais atá níos soiléir agus níos córa ionas go mbeidh rochtain ag náisiúin leochaileacha ar an maoiniú a bheidh ag teastáil uathu. Tá cosaint foraoisí, pleanáil oiriúnaithe agus aistriú cóir fós mar théamaí lárnacha na n-idirbheartaíochtaí, go háirithe i bhfianaise tábhacht na hAmasóine agus an róil Bhrasaíl mar thír óstach.
Lean Éire de thacú le hairgeadas aeráide, lena n-áirítear do chaillteanas agus do dhamáiste, agus leag sí béim ar thábhacht na córa sóisialta laistigh de bheartas aeráide. Mar thoscairí, táimid ag oibriú le feidhmeannaigh agus leis an tsochaí shibhialta chun tosaíochtaí an aosa óig a chur in iúl ag gach céim an phróisis.

Tá tábhacht ag baint le glór na hóige, toisc gurb é an t-athrú aeráide a mhúnlóidh ár dtodhchaí ar fad. Tugaimid práinn, soiléireacht agus fís fhadtéarmach linn. Ní gníomhaíocht uaillmhianach amháin atá á héileamh againn, ach réitigh atá cóir, a bhfuil an pobal i gceannas orthu agus a bhfuil fíorthaithí mar bhonn fúthu.

**Fatima ag COP30 sa Bhrasaíl.*

d. Coiste na Scoileanna Glasa ag Coláiste Pheadair, Loch Garman

"Ag Coláiste Pheadair, tá an inbhuanaitheacht níos mó ná sprioc—is luach lárnach í a ghlac Coiste na Scoileanna Glasa is againn chucu féin.

Bá í tabhairt isteach na n-Araidí Fillte chun buidéil fholmha a athchúrsáil a bhí ar cheann dár n-iarrachtaí is rathúla. Ní hamháin gur laghdaíodh an dramhaíl phlaisteach ar thailte na scoile leis an athrú simplí sin, ach bailíodh breis agus €250 le haghaidh tionscadail chomhshaoil amach anseo leis freisin. Cuireadh fáilte roimh ár gcoiste chun labhairt ag Grúpa Chúram don Domhan Pharóiste Loch Garman, ar thaispeánamar an obair a bhí á déanamh againn chun dul i ngleic leis an athrú aeráide agus chun an bhithéagsúlacht a chur chun cinn timpeall ár scoile.

Tháinig ceann dár dtionscadail inbhuanaithe chun cinn nuair a thugamar faoi deara cé chomh gasta is a bhí ár n-araidí á líonadh le tráidirí scragaill ag am lóin. In ionad a ligean go ndiomlaítear na tráidirí sin, rinneamar réitigh a thobsmaointeoireacht. Rinneadh beathadáin éin de na tráidirí sin ag úsáid ábhair athchúrsáilte eile ó thimpeall na scoile. D'úsáideamar cinn adhmaid ghearrtha ón seomra tógála mar thromáin ionas nach bhféadfaí iad a bhogadh, agus na fuílligh shreangáin ón seomra ealaíne chun cabhrú le hiad a dhaingniú ar fud na tailte scoile.

Ag breathnú ar aghaidh, tá ár gCoiste na Scoileanna Glasa ag obair anois chun ár mBratach Thaistil a bhaint amach. Chun é sin a dhéanamh, ghlacamar páirt i Suirbhé GLOBE maidir le Cáilíocht an Aeir arna mhaoiniú ag NASA. Is é an sprioc atá againn i mbliana ná cáilíocht an aeir thart ar an scoil a fheabhsú trí dhaltaí agus thuismitheoirí a ghríosú chun innill a fhágáil ar réchasadh níos annaimhe agus trí aird a tharraingt ar na rioscaí sláinte a bhaineann le hastaíochtaí díobhálach.

Táimid ag súil go mbeidh ár cuid oibre ina húdar inspioráide do scoileanna eile chun slite cruthaitheacha a phlé chun ár gcomhshaol a chosaint agus nósanna níos glaise a chur chun cinn ina bpobail".

Nóta an Eagarthóra: Maith sibh do Choiste na Scoileanna Glasa ag Coláiste Pheadair. Tá dearbhán €500 One-For-All chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

e. Comhairle Náisiúnta na hÓige maidir leis an Aeráid 2025

“A léitheoir, a chara,

Leag d’fhón síos agus bí ag éisteacht, tá sé sin ag tarlú, agus ag tarlú anois díreach. Gemma agus Chantelle is ainmneacha dúinn agus is baill de Chomhairle Náisiúnta Óige na hÉireann muid. Ba bhaill de Ghrúpa Comhairleach na nÓg muid a chabhraigh leis an gComhairle seo a eagrú in éineacht le hochtar daoine óga eile.

Ba í an Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais a bhunaigh an Chomhairle Náisiúnta Óige na hÉireann i 2022 chun modh córasach a sholáthar chun glór an aosa óig in Éirinn a ghabháil le húsáid mar bhonn eolais faoi bheartas an Rialtais. Trí éisteacht le daoine óga, cuireann Comhairle Náisiúnta Óige na hÉireann léargas ar fáil ar roinnt de na hábhair imní a dtugann daoine óga aghaidh orthu, agus cuidíonn sí leis an Rialtas gníomhú de réir na réiteach féideartha a mholann daoine óga. Féadfar na teachtaireachtaí agus na moltaí a rinne Comhairle Náisiúnta na hÓige a úsáid freisin mar bhonn eolais faoi chomhairliúcháin eile na saoránach i gcoitinne. Reáchtáiltear roinnt Tionól ar thopaicí éagsúla gach bliain agus is Tionól bliantúil é Comhairle Náisiúnta na hÓige maidir leis an Aeráid.

Bhí an 4ú Comhairle Náisiúnta na hÓige maidir leis an Aeráid ar siúl ar an 5 Aibreán 2025. D’fhreastail 59 toscaire óg idir 12 bhliain agus 24 bliana d’aois ar fud na hÉireann, mar ionadaithe ar Eagraíochtaí Pobail agus Óige, Comhairle na nÓg agus eagraíochtaí leasmhara eile. D’fhreastail gach toscaire ar sheisiún ullmhúcháin roimh an Tionól ar phléigh siad le téamaí agus le hábhair le hionadaithe ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide chun bheith go hiomlán ar an eolas roimh an Tionól. Chuamar ar aghaidh ansin chun páirt a ghlacadh i lá plé ar an 5 Aibreán i mBaile Átha Cliath. Chinneamar go raibh sé tábhachtach breathnú ar ghníomhaíochtaí aeráide aonair, ar ghníomhaíochtaí aeráide pobail agus ar ghníomhaíochtaí abhcóideachta agus stocaireachta.

Ba hábhar tábhachtach dúinn é gníomhaíochtaí aeráide aonair de bharr go dtuigimid na tairbhí pearsanta a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide. Ba mar a leanas moltaí an Tionóil

- Fógraíocht na dtairbhí pearsanta agus na gcomhthairbhí a bhaineann le Gníomhú ar son na hAeráide a ghríosú. Mar shampla, billí níos saoire mar thoradh ar ghrianphainéil a shuiteáil, airgead as crainn a chur etc.
- Líon áirithe uaireanta in aghaidh na bliana scoile a shainordú d’Oideachas Aeráide i mbunscoileanna.

- Curaclam maidir le Ghníomhú ar son na hAeráide a fhorbairt atá comhtháite i ngach institiúid oideachais ó aois óg, le hoiliúint do mhúinteoirí chun cabhrú lena chur chun feidhme.
- Geilleagar inbhuanaithe a chur chun cinn trí dhíriú ar ghníomhartha tábhachtacha geilleagair chiorclaigh: Laghdaigh, Athúsáid, Athchúrsáil, Deisigh le béim ar ghnólachtaí beaga faoi úinéireacht áitiúil i ngeilleagar ciorclach.

Bhraitheamar freisin go raibh sé tábhachtach imscrúdú a dhéanamh ar na slite a mbíonn pobail páirteach i ngníomhú ar son na haeráide agus ar an gcaoi a bhfuil siad fite fuaite ina chéile chun é sin a bhaint amach. Ba mar a leanas ár moltaí sa réimse sin:

- Ba cheart don Rialtas rannpháirtíocht in ábhar an Gníomhaithe ar son na hAeráide a cheangal ar scoileanna trí obair óige agus comhairliúcháin seachtracha.
- Ba cheart don Rialtas réimse bhealaí agus uaireanta iompair phoiblí níos leithne a thabhairt isteach faoin tuatha in Éirinn.
- Ba cheart maoiniú ó chomhairlí chontae áitiúla a úsáid mar dheontais forbartha pobail, chun smaointe a fháil ó mhuintir na háite maidir le tionscadail phobail a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide a reáchtáil.
- Ba cheart go mbeadh duaiseanna agus dreasachtaí pobail i dtionscnaimh ar son na haeráide.

Os rud é gurbh é an t-aos óg a bhí ar thús cadhnaíochta ó thaobh stocaireacht a dhéanamh ar ghníomhú ar son na haeráid de, chinneamar ar deireadh go bpléfimis mar Thionól leis na dúshláin sa réimse sin. Ba mar a leanas ár moltaí:

- Ba cheart don Roinn Oideachais oideachas bunscoile maidir leis an gcomhshaol agus leis an inbhuanaitheacht a thabhairt isteach. Ba cheart go mbeadh sé mealltach do dhaltaí, in ann an t-ábhar tromchúiseach a mhíniú i gceart, agus in ann réitigh a sholáthar do dhaltaí.
- Ba cheart don Rialtas léiriú ealaíonta na hÓige agus an cruthú ábhair a phléann leis an ngéarchéim aeráide a spreagadh, b’fhéidir le dreasachtaí airgeadais d’ealaíontóirí, do thionchairí agus do cheoltóirí óga. Ba cheart don Roinn Oideachais é sin a spreagadh i scoileanna, os rud é go n-éistfidh daoine óga níos mó le hábhar a chruthaíonn daoine óga eile.
- Réimeanna cánach a cruthú atá bunaithe ar an méid CO2 a astaíonn gnólachtaí tionsclaíoch isteach san atmaisféar. e.g. Ghearrfaí níos mó cánach ar chorparáid a astaíonn 20 tonna in aghaidh na bliana ná mar a ghearrfaí ar chomhlacht a astaíonn 10 dtonna in aghaidh na bliana.
- Tionóil réigiúnacha a reáchtáil do Choistí na Scoileanna Glasa, do chumainn ghlasa agus do thionscadail ghníomhaithe ar son na haeráide. Comhoibriú leis An Taisce, le bratach ghlas, le comhairlí chontae, leis an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus leis an RTCEGSM.

Sholáthair Darragh O'Brien TD, An tAire Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil toscairí an Tionóil le freagraí le sonraí na dtionscnamh Rialtais a théann i ngleic leis na moltaí. Bhuail a fheidhmeannaigh freisin le toscairí trí Sheimineár Gréasáin ar an 10 Samhain chun na moltaí a phlé.

Go raibh maith agat as an am a thógáil chun an t-alt seo a léamh, tá súil againn gur léigh tú na moltaí agus go dtacaíonn tú linn ó thaobh iad a chur ar aghaidh le meas ag na Ranna Rialtais ábhartha. Bhaineamar go léir an-taitneamh as an Tionól, agus as an deis labhairt le daoine atá ar chomhintinn linn chomh maith le héisteacht le daoine atá de bharúlacha iomlán difriúla. Tá sé thar a bheith tábhachtach go mbíonn an deis ag daoine óga ár gcuid tuairimí a chur in iúl agus is mór againn an deis chun a leithéid de rud a dhéanamh, ach is í an t-aon slí amháin a oibríonn sé ná má léirítear meas air freisin.

Go raibh míle maith agat,

Chantelle agus Gemma

(Baill de GCÓ do Chomhairle Náisiúnta na hÓige maidir leis an Aeráid 2025)"

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

4. Comórtais

a. Comórtais na Nuachtlitreach OFI Mheán Fómhair – Buaiteoirí

Ba é buaiteoir na "**Cuairte Ranga Chloch Shiurdáin" ná Meánscoil Ag Foghlaim le Chéile Chill Mhantáin Thuaidh i mBré.**

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeas, táimid ag súil le cloisteáil faoi do chuairt. Go raibh maith ag ÉICEA-shráidbhaile Chloch Shiurdáin as an duais seo a urrú.

Is é buaiteoir an **chomórtais CFI** in eagrán Mheán Fómhair na Nuachtlitreach OFI ná Scoil Úi Ghramhnaigh ó Ráth Chairn, Contae na Mí.

Ceist: Cad é céatadán d'ocsaigin an domhain a chabhraíonn na haigéin a tháirgeadh dar le Clár Comhshaoil na NA (Cuspóir 14: An Saol faoin Uisce | UNEP - Clár Comhshaoil na NA) a) 10% b) 30% c) 50% d) 90%

Freagra: c) 50%

Comhghairdeas. Tá dearbhán de €500 don OFI i bhur scoil ar an mbealach chugaibh.

Seoladh cóip saor in aisce de leabhar Paul O'Donnell's "**Wild Teaching"** chuig:

- Helen White, SN Rath Bhoth Láir i nDún na nGall
- Veronica Ward i SN Ag Foghlaim le Chéile Baile Átha Cliath 7,
- Catriona Cunningham, Pobalscoil Thobar an Domhnaigh i mBaile Átha Cliath 13
- Katrina Flynn, SN Bhaile Eilís i Loch Garman agus
- Annmarie Downes, SN Mhuire san Iarmhí.

Tá súil againn go mbainfidh sibh sult as an leabhar. Go raibh ag Paul arís as iad a sholáthar.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

b. Comórtas Nuachtlitreach OFI na Nollag – SFI 15, Saol ar an Talamh

Is í an aidhm atá le Saol ar Thalamh (SFI 15) ná úsáid na timpeallachta talún agus bainistiú foraoise a choimeád, a fheabhsú agus a athshlánú ar dhóigh inbhuanaithe, dul i ngleic le gaineamhlú agus stop a chur le díghrádú talún, chomh maith le caillteanas na bithéagsúlachta, agus iad a thiontú thart.

Dar le [Mol na POS maidir leis na SFInna](), cad é céatadán de limistéar talún na hÉireann atá cumhdaithe le Foraois?

a) 4.8% b) 11.6% c) 31.2% d) 63.7%

Cuir d'fhreagra, d'ainm agus do scoil i r-phost chuig esd@education.gov.ie roimh **Dé hAoine an 19 Nollaig** chun do sheans a dhaingniú dearbhán €500 One For All a bhuachan do thionscadail OFI i do scoil.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

c. Eastát Bhán an Aeir – Comórtas Turais Ranga Bunscoile

airfield estate

Gníomhaíochtaí an Gheimhridh ag Eastát Bhán an Aeir

An gheimhreadh seo, cuireann Eastát Bhán an Aeir fáilte roimh scoileanna dul faoi gheasa na ceardlainne Ghníomhaíochtaí an Gheimhridh — aistear spreagúil, teagmhálach a chuireann beocht i mbia, san fheirmeoireacht agus san inbhuanaitheacht do dhaltaí de gach aois.

I gcaitheamh do chuairte, foghlaimeoidh daltaí faoin áit as a dtagann a gcuid bia i ndáiríre de réir agus a dhéanann siad ár bhfeirm fheidhmiúil agus ár ngarraithe a thaiscéal. Buailfidh siad leis na hainmhithe, foghlaimeoidh siad faoi chúram na hithreach, agus feicfidh siad an tslí a théann na séasúracha athraitheacha i bhfeidhm ar an mbia a fhásaimid agus a ithimid.

Ansin úsáidfidh daltaí roinnt glasraí an gheimhridh úrbhainte chun anraith bhlasta a dhéanamh i gCistin na hInspioráide is againn. Ar an mbealach, foghlaimeoidh siad scileanna cócarála praiticiúla, aimseoidh siad an tábhacht a bhaineann leis an ithe séasúrach, agus feicfidh siad inbhuanaitheacht i bhfeidhm — ón ithir go dtí an pláta.

Úsáidfidh daltaí atá níos óige bainne geirseoige ónár gclós feirme chun cupán seacláide the bhlasta a dhéanamh ag an bhfeirm.

Le haghaidh tuilleadh faisnéise agus chun foghlaim conas áit a chur in áirithe, téigh, le do thoil, chuig **education@airfield.ie.**

Tá Ceardlann Ghníomhaíochtaí an Gheimhridh ag Eastát Bhán an Aeir SAOR IN AISCE do rang Bunscoile amháin.

Ceist: Go hiondúil, cad é pór na bó atá ina chúis cháile Bhán an Aeir?

Cuir d'fhreagra, do ghrúpa ranga agus sonraí do scoile chuig ESD@education.gov.ie faoi **Dé hAoine an 19 Nollaig** chun do sheans buachana a dhaingniú. Bí cinnte an teideal "Comórtas Eastát Bhán an Aeir" a chur san áireamh i do ríomhphost.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

d. Tá pacáiste SFI na SMURF le buachan do do bhunscoil

Tá cúig phacáiste SFI na SMURF **SAOR IN AISCE** againn le bronnadh le caoinchead ár gcomhghleacaithe sa Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide.

Níl le déanamh ach r-phost a chur chugainn chuig esd@education.gov.ie le sonraí do scoile faoi **Dé hAoine an 19 Nollaig** chun do sheans buachana a dhaingniú. Bí cinnte an teideal "pacáiste SFI na SMURF" a chur mar ábhar do r-phoist.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

e. Bailte Slachtmhara – Buaiteoir an Ghradaim Scoile 2025

Comhghairdeas ó chroí le Scoil Mhuire, Mainistir Laoise, a bhuaigh an gradam scoile ag comórtas na mBailte Slachtmhara Super Valu i mbliana.

Dúirt Scoil Mhuire linn: "Ba é an grúpa Bhailte Slachtmhara Mhainistir Laoise a spreagamar chun iarratas a chur isteach. Tugadh cuireadh dúinn freastal ar bhabhta ceannais réigiúnach ag searmanas bronnta na nduaiseanna in dteannta trí scoil eile agus bhí ríméad orainn nuair a bronnadh buaiteoirí náisiúnta orainn ar an lá.
Bhí an t-ádh aorainn gur bronnadh duais phobail orainn ón gComhar Creidmheasa d'iltollán stoirmdhíonach le cur lenár ngarraí. Bhronn an chomhairle chontae áitiúil maoiniú orainn freisin chun trealamh agus múirín a cheannach.

Déanaimid ár bpotaí inmhúirínithe féin gach bhliain d'ionsáiteáin rolla leithris. Cuireann gach rang síolta agus breathnaíonn siad orthu de réir agus a phéacann siad taobh istigh. Aistrítear iad ansin go dtí an iltollán le huisciú grúpa agus le hathchur isteach sa gharraí.
D'fhorbraíomar ár ngarraí céadfach i mbliana ag cur pailneoirí agus limistéir atá oiriúnach do na feithidí leis chun tuiscint na leanaí a fhorbairt ar an ngá atá le plean plandaithe éagsúil chun tacú leis an mbithéagsúlacht.

Tá córas fómhair uisce báistí á thógáil againn ag úsáid coimeádán loingseoireachta agus umair OCI athchuspóra. Is í an aidhm atá againn, nuair a bheidh sé i gcrích, ná uisce báistí a bhailiú ón dian chun cabhrú linn le húsáid uisce a laghdú agus le daltaí a mhúineadh faoin

Is cuid de Chlár na Scoileanna Glasa muid agus fuaireamar ár mbratach uisce i mbliana. Bhí an-bhród ar na leanaí mar gheall gur aithníodh iad ag Gradaim Uisce na Scoileanna Glasa mar Scoil Uisce na Bliana 2025.
D'eagraíomar Siopa Feistis na Samhna bliantúil chun an athúsáid agus laghdú dramhaíola a chur chun cinn ar bhronn na leanaí a seanfheistis Shamhna agus a bhfuil an deis acu feistis eile a cheannach. Leagtar béim leis ar thábhacht an gheilleagair chiorclaigh agus cuirtear oideachas ar na leanaí faoin mearfhaisin agus faoin méid uisce a úsáidtear chun éadaí a tháirgeadh.
Ó bhia a fhás agus crainn a chur go dtí páirt a ghlacadh i dtionscadail bhruscair agus dramhaíola, fhuinnimh, caomhnaithe uisce agus inbhuanaitheachta, tá réimse leathan de chláir phraiticiúla forbartha againn lena ndéantar leas dár ndaltaí agus don chomhshaol araon.
Is mór againn ár bhfoireann agus ár dtuismitheoirí a chabhraíonn linn sa réimse sin agus a oibríonn ar bhonn deonach chun uisciú ag an deireadh seachtaine agus le linn an laethanta saoire agus ár bhfeighlí Pat thar aon duine eile atá géarchúiseach i gcónaí i leith ár gcéad tionscadail nó 'spadhair' eile. Is fíor go bhfuil pobal ag teastáil chun an spás atá againn a chruthú".

Nóta an Eagarthóra: *Comhghairdeas le Scoil Mhuire as bua iontach sna Bailte Slachtmhara!*

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

f. Comórtas an Comhshaolaí Óg

Tá am go fóill chun Páirt a Ghlacadh i nGradaim Comhshaolaí Óg 2026!
Tá ríméad ar ÉICEA-UNESCO a fhógairt go bhfuil síneadh ama curtha againn leis an spriocdháta chun clárú le Gradaim Comhshaolaí Óg (YEA) i mbliana go dtí **Dé hAoine an 19 Nollaig 2025**.
Mura raibh an deis agat go fóill chun clárú, tá am fós chun bheith páirteach. Cibé acu más mian le do dhaoine óga tús a chur le tionscadal gníomhaíochta comhshaoil, nó aitheantas a bhaint amach as rud atá á dhéanamh agat cheana, ba bhreá linn go mbeidh tú páirteach!
Á reáchtáil le 27 bliain anuas, is clár uile-oileáin, saor in aisce is ea Gradaim Comhshaolaí Óg de chuid ÉICEA-UNESCO lena gcuirtear daoine óga atá idir 10 agus 18 mbliana d’aois ar a gcumas dul i gceannas ar shaincheisteanna an chomhshaoil atá tábhachtach dóibh, ón ngníomhú ar son na haeráide agus caillteanas na bithéagsúlachta go dtí dramhaíl a laghdú agus folláine.
Soláthraítear leis an gclár an deis do dhaoine óga tionscadail ghníomhaíochtaí chomhshaoil a chruthú i gcatagóir lena n-áirítear an Bhithéagsúlacht, Dramhaíl, Uisce agus ÉICEA-Shláinte agus Folláine, ag foghlaim scileanna taighde, smaointeoireachta criticiúla agus ceannaireachta. Faigheann múinteoirí, ceannairí óige agus oidí tacaíocht, acmhainní agus meantóireacht shaor in aisce ón bhfoireann YEA. Sa bhabhta ceannais cuirfear a gcuid saothair i láthair ag imeachtaí taispeántais náisiúnta, ag soláthar ardán tábhachtach do dhaoine óga a bhíonn gníomhach ar son na haeráide.
“Beidh cuimhne acu ar an taithí sin ar feadh i bhfad. Rachaidh na scileanna agus an mhuinín a gheobhaidh siad chun tairbhe dóibh i bhfad i ndiaidh a laethanta scoile.” – Meantóir Rannpháirteach
“Go raibh maith agat as ardán a chruthú a n-ardaítear glór na n-óg air agus a chuireann i gcuimhne dúinn cé chomh cumhachtach agus is féidir le gníomhaíocht na n-óg a bheith.” – Meantóir Rannpháirteach

Foghlaim tuilleadh nó clárú ag [yea.ie] nó déan teagmháil ag **[yea@ecounesco.ie]** le haghaidh faisnéis agus tacaíocht bhreise.

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

g. Comórtas START – taighde a fhoghlaim trí é a dhéanamh

START
Schools Teaching Awareness of Randomised Trials

Tá an *Comórtas START*, arna fhorbairt ag foireann an Boird Thaighde ar Shláinte-Gréasán Taighde ar Mhodheolaíocht na dTrialacha (BTS-GTMT) ag Ollscoil na Gaillimhe, ina chabhair do leanaí bunscoile leis an tslí a ngintear fianaise a thuiscint trí iad a mhealladh chun a dtriail shimplí randamaithe féin a dhearadh, a reáchtáil agus a thuairisciú sa seomra ranga.

Ar oscailt do gach rang bunscoile ó rang a 4 go dtí rang a 6, spreagann an comórtas leanaí chun ceisteanna atá tábhachtach dóibh a fhreagairt, amhail “An bhfuil éisteacht le ceol in cabhair dúinn ó thaobh ár n-aird a dhíriú?” nó “An gcuirtear le torthaí a ithe lenár leibhéil fhuinnimh?” Leanann gach triail treoir shoiléir chéim-ar-chéim, ó cheist a mhúnlú go dtí tuairisciú ar thorthaí.

Tá START nasctha freisin ar dhóigh nádúrtha le snáitheanna ar fud an churaclaim bhunscoile. Fad a atá a dtriail á reáchtáil acu, neartaíonn leanaí a scileanna matamaitice le bailiú sonraí, a scileanna eolaíochta le breathnú agus trí réasúnú, a scileanna teanga agus ealaíne trí thuairisciú a dhéanamh ar a dtorthaí, agus a scileanna Corpoideachais agus OSPS nuair a bhaineann a dtriail le sláinte nó le haclaíocht.

Gach bliain i Mí na Bealtaine, tugtar cuireadh do na hiontrálacha is fearr chun freastal ar Ollscoil na Gaillimhe ar feadh ceiliúrtha a bheidh lán d’eolaíocht agus de spraoi.

Léirítear leis an gComórtas START gur féidir le foghlaim na heolaíochta a bheith mealltach, spraíúil, agus ábhartha. Cabhraíonn sé le leanaí fiosracht, comhoibriú, agus scileanna fadhbréitigh a fhorbairt.

Faigh tuilleadh amach nó cláraigh ag www.startcompetition.com.

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

h. Ainmníodh Ambasadóir Spiorad an Ghrá Úir don Fhaisean

Tá Elizabeth Cooper ó Choláiste Clavin i gComhairle Chontae na Mí Meath tar éis di a bheith ainmnithe mar an chéad Ambasadóir Spiorad an Ghrá Úir don Fhaisean, ról úrnua a dhéanann an chruthaitheacht, an nuálaíocht agus an chéad ghlúin eile de cheannairí faisin chiorclaigh a cheiliúradh.

Is é Grá Úr don Fhaisean céad chomórtas faisin inbhuanaithe na hÉireann dóibh siúd atá idir 12 bhliain agus 19 mbliana d'aois, a chuireann an dúshlán roimh dhearthóirí óga feistis inbhuanaithe, ath-inchaite a dhéanamh de theicstílí ar bhítí grá dóibh cheana.

Tá Elizabeth ag déanamh sainmhíniú as an nua ar an stíl inbhuanaithe óna luathbhlianta, ag brú a cuid cruthaitheachta chun cinn agus ag múineadh scileanna nua di féin gach deis agus is féidir a bhí aici.

Agus trí iontráil Ghrá Úr don Fhaisean i dtiachóg is aici cheana, d'éirigh le hElizabeth an chéad leibhéal eile a bhaint

Ó sean léinte a uaschúrsáil ina ngúna scátálaí, cuspóir nua a thabhairt do charbhait a seanathar mar bharréide tháilliúrtha álainn, go dtí comhsciorta iniompaithe a phaistoibriú, léirítear le gach iontráil teicnící agus scileanna nua taobh le tiomantas níos tréine don dramhaíl nialasach agus don fhaisean ciorclach.

Ba i mbliana ar seoladh Clár Ambasadóra Spiorad an Ghrá Úir don Fhaisean, a cruthaíodh chun dearthóirí óga a ghlacann go hiomlán éiteas Chomórtas an Ghrá Úir don Fhaisean chucu féin agus a léiríonn an éiteas sin, agus a úsáideann é mar deis chun barr fheabhais a chur ar a gcuid scileanna san fhaisean inbhuanaithe a cheiliúradh.

Mar chuid den chlár, chaith Elizabeth trí lá ag an Ionad Rediscovery, Ionad Náisiúnta na hÉireann um an Geilleagar Ciorclach, ag foghlaim ó shainmheantóirí san fhaisean inbhuanaithe. Áiríodh leis an oiliúint an dathú nádúrtha le Malú Colorín de Chré Talu, táilliúireacht le Fionn Ó Dubhghaill, agus dearadh inbhuanaithe le hAisling Duffy.

Bhí ríméad ar Ghrá Úr don Fhaisean agus ar an Ionad Rediscovery an deis sin a sholáthar d'Elizabeth, agus a cuid saothair a cheiliúradh de réir agus atá sí ag ullmhú don Ardteistiméireacht, agus le cúnamh Dé, beidh scoil fhaisin i ndán di ina dhiaidh sin! Tá caighdeán nua á leagadh síos aici do chruthaitheacht na n-óg i saol faisin chiorclaigh na hÉireann.

Léigh tuilleadh faoi aistear faisin chiorclaigh Elizabeth, nó déan thú féin a chlárú, ag **relovefashion.ie**.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

5. Cláir agus Acmhainní

a. Uasdátuithe ar Bhithéagsúlacht Éireann

Tá **Gradaim Laochra an Dúlra** ar oscailt anois le haghaidh clárúcháin. Is clár oideachais SAOR IN AISCE é seo atá ar oscailt do gach bunscoile, iar-bhunscoil agus réamhscoil chun cabhrú leo a scoileanna a dhéanamh níos oiriúnaí don dúlra. Is é an clár foghlama taobh amuigh is mó é in earnáil an oideachais agus marc barr fheabhais do scoileanna a cabhraíonn leis an dúlra. Bronntar duaischiste de €10,000 agus plaiceanna adhmaid freisin ar gach scoil rathúil. Cad a éireoidh le do scoil a bhaint amach: Broc Cré-Umha, Carria Airgid nó Iolar Órga!?

Chun clárú: https://www.biodiversityinschools.com/nature-hero-awards

Sheol a tAire Dúlra, Oidhreachta agus Bithéagsúlachta, Christopher O'Sullivan, Gradaim Laochra an Dúlra ag Gaelscoil Dhroichead na Bandan, Corcaigh le déanaí.

Coill na nÓg, tá an clár oideachais plandaithe fálta sceach agus crann is mó in Éirinn ar siúl faoi láthair le breis agus 5,000 crann á bplandú ar fud 350 scoile. Chun é sin a cheiliúradh tá TRÍ seomra ranga amuigh faoin aer (de luach de bhreis agus €12,000 le chéile) le buachan trí chomórtas na meán sóisialta do scoileanna a thaispeánann a gcuid oibre crainn agus fáil sceach.

Chun cur isteach: https://www.biodiversityinschools.com/coill-na-nog

An bord dúlra a thabhairt slán ón díothú: Tá comórtas spraíúil á reáchtáil ag an mBithéagsúlacht i Scoileanna chun cabhrú leis an mbord dúlra cáiliúil a thabhairt slán ó bhaol a díothaithe i seomraí ranga na hÉireann. Ó cheann ceann na bliana tá siad ag spreagadh scoileanna chun grianghraif dá mboird dúlra a sheoladh isteach agus piocfar buaiteoirí séasúracha go randamach chun ciseán boird dúlra a fháil. Taispeánaimis go léir ár gcuid oibre, go rabhtar spraoi againn, agus tugaimis an uirlis fhoghlama iontach sin ar ais isteach i seomraí ranga na hÉireann!

Chun cur isteach: https://www.biodiversityinschools.com/post/nature-tables-2025

[Ar ais chuig barr an leathanaigh](#)

b. Acmhainn Léarscáilíochta Digiteach Nua don Oideachas Mara seolta

D'fhógair an Roinn Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil le déanaí gur seoladh ardán Léarscáileanna Digiteacha Mara an Taiscéalaí nua de chuid Fhoras na Mara. Is príomhghné den ardán í an modúl tionscadail Oideachas an Taiscéalaí darb ainm 'Ár nAigéan Ár dTodhchaí – Spásphleanáil Mhara do Ghasúir'. Dearadh an acmhainn idirghníomhach sin ionas go mbeadh rochtain ar shonraí mara casta ag daltaí, ag tuismitheoirí agus ag oidí chun rannpháirtíocht a mhúscailt iontu.

Is é Foras na Mara a mhaoiníonn Clár Oideachais an Taiscéalaí agus is iad Iontaobhas Oideachais Camden agus Atlantaquaria na Gaillimhe a bhainistíonn é. Is iad SeashoreKids, Oceanics Surf School, Old Cork Waterworks Experience, Atlantaquaria na Gaillimhe, Sea Synergy, The Sea Collective, agus Ná Fág Lorg – Éire a sheachadann for-rochtain. Soláthraítear le Clár Oideachais an Taiscéalaí ceachtanna saor in aisce, rannpháirtíocha, agus teagmhála a bhfuil téama na mara ag baint leo do leanaí bunscoile in Éirinn. Is í an aidhm atá leis an gclár ná tuiscint ar an aigéan a mhéadú agus daltaí a spreagadh chun foghlaim faoi thábhacht ár n-aigéin.

Faigh tuilleadh amach anseo: [Tionscadal Spásphleanála Mara na Taiscéalaí de chuid Ár nAigéin Ár dTodhchaí | Foras na Mara](#)

[Ar ais chuig barr an leathanaigh](#)

c. Meitheal Bhithéagsúlachta Scoileanna

Cuireadh an Mheitheal Bhithéagsúlachta Scoileanna (MBS) ar bhun chun tacú le scoileanna a dtailte a fhorbairt chun foghlaim go héifeachtúil amuigh faoin aer, ceangal leis an dúlra a spreagadh agus an bhithéagsúlacht a chur chun cinn agus a chosaint. Is saineolaithe i réimsí éagsúla an oideachais agus na bithéagsúlachta iad na heagraíochtaí sa MBS.

Is féidir leis sin scoileanna ar fud na tíre a nascadh le heagraíochtaí náisiúnta nó áitiúla gur féidir leo cabhrú agus comhairle a thabhairt maidir le deontais fhéideartha agus maoiniú. Más mian leat tuilleadh a fhoghlaim faoin meitheal, déan teagmháil linn, le do thoil, ag **info@issn.ie**

Ar ais chuig barr an leathanaigh

d. Gradaim Ár nDomhain 2026 – Acmhainní Saor in Aisce do Sheomraí Ranga

Faigh amach anois faoi na hacmhainní SAOR IN AISCE de chuid *Gradaim Ár nDomhain 2026* ag www.ourworldawards.ie. Áirítear sa chlár cás-staidéir inspioráideacha ó Shiarra Leon, ó Mhósaimbíc agus ó Laos—ag nascadh tíreolaíocht, stair agus cultúr le hobair dhomhanda Chúnamh Éireann.

Áirítear le hacmhainní irisí daltaí SAOR IN AISCE, pleananna ceachta atá ullamh le húsáid, agus treoracha mionsonraithe do mhúinteoirí. Ailínítear na hábhair go léir le Cuspóirí Domhanda na NA agus nascann siad go nádúrtha le do churaclam, ag tacú le príomh-inniúlachtaí amhail *bheith i dó shaoránach gníomhach, bheith cruthaitheach, bheith go maith,* agus *bheith i do fhoghlaimeoir gníomhach.*

Bain triail as ceann amháin nó as dhá cheann de na ceachtanna—agus i dTéarma 3, roinn linn cad é a spreag do rang! Foghlaim tuilleadh ag ourworldawards.ie/take-part.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

e. Acmhainní Oideachais Forbartha

Seoladh cheantar na mball de developmenteducation.ie

Déan leabharlann phearsanta d'acmhainní, d'ailt, de phostálacha modhanna agus d'ábhair mhúinteoireachta a choimeád gur féidir leat filleadh uirthi. **Déan do** phleananna múinteoireachta, sainliostaí agus leabharlann théamach de na céadta acmhainní, físeán agus blaganna maidir le saincheisteanna domhanda ón gceartas aeráide go dtí oideachas ar son na síochána féin a thógáil. Bí i do bhall de cheantar nua na mball de developmenteducation.ie agus cruthaigh cuntas saor in aisce ag https://developmenteducation.ie/members-area

Is iad Concern ar Fud an Domhain, Scoilnet, Féinchúnamh na hAfraice agus developmenteducation.ie a thugann an tsraith ábhar agus ghníomhaíochtaí seo de chuid **Lá Domhanda an Bhia** chugaibh:

Aonad foghlama Gorta in Éirinn agus Lastall di a Thuiscint agus a Phlé le Daniel McWilliams, arna fhorbairt chun tacú le múinteoirí agus le daltaí iar-bhunscoile ó thaobh gorta a phlé i gcomhthéacs stair na hÉireann agus lastall di. Nasctha le snáitheanna agus le torthaí foghlama ábhair, moltar an t-aonad foghlama do mhúinteoirí: na hEacnamaíocht Bhaile, na Staire, an OSSP, na Tíreolaíochta, Polaitíochta agus na Sochaí, Chlár na hIdirbhliana agus na dtrasnasc Folláine/OSSP.

Scéal le léaráidí le hOmar Khouri faoi Iascairí Gaza.

Bia, cothú agus an domhan. 30 smeach chárta ar líne liosta focal.

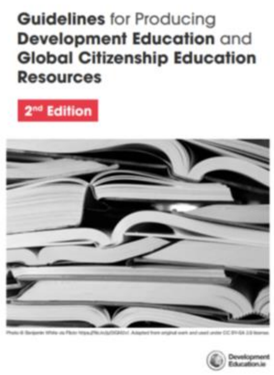

Ó mhodhanna múinteoireachta nua, a liosta túis de thorthaí foghlama agus de naisc athbhreithnithe, go dtí gníomhaíochtaí curaclaim, an Treoirlínte maidir le hOideachas Forbartha agus le hAcmhainní Oideachais do Shaoránacht Dhomhanda a Tháirgeadh: Cumhdaítear sa dara hEagrán le developmenteducation.ie 6 chéim d'aon duine a bhfuil suim acu in acmhainní foghlama nó in ábhar múinteoireachta a tháirgeadh lena ndéantar machnamh criticiúil ar an domhan mórthimpeall orainn.

Éist siar le heagrán an phodchraolta *Dlúthpháirtíocht Dhomhanda na hÉireann i 100 Ruda* raibh Beth Doherty, gníomhaí aeráide agus Toscaire Óige na hÉireann chun Comhdháil Aeráide na NA (COP) mar aoi ann.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

f. Oideachas Inbhuanaitheachta – Clár Inniúlachta na hAeráide

Cé dó a bhfuil an clár seo?

Is iontach go deo an clár seo do rang a 5 agus do rang a 6 i bunscoileanna agus don chéad bhliain agus don Idirbhliain in iar-bhunscoileanna. Tá sé oiriúnach ó thaobh réimse ábhar de lena n-áirítear Eolaíocht, Tíreolaíocht, Folláine, OSSP agus Eacnamaíocht Bhaile agus cuireann sé le cúrsa nua na hArdteistiméireachta Gníomhú ar Son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe.

Cad a áirítear ann?

Tacófar le Clár Inniúlachta na hAeráide seo, a bhfuil duaiseanna buaite aige, le do scoile chun bheith níos inbhuanaithe trí thrí philéar: Campas, Pobal agus Curaclam. Seachnaímid ó thaobh na bpiléar sin de trínár modheolaíochtaí foghlama, ár dtionscadail ghníomhaíochta aeráide, agus ár n-oiliúint do mhúinteoirí atá spraíúil agus idirghníomhach.

Áirítear sa chlár:

● 8 seisiún oiliúna i bpearsa ar feadh uair an chloig le do rang

● Seisiúin oiliúna agus lámhleabhar do mhúinteoirí

● Rochtain ar ár n-ardán foghlama ar líne ● Pleananna ceachta ionchuimsitheacha

● Leabhair oibre dhigiteacha do dhaltaí

Cad iad na hábhair a chumhdaítear?

● An tAthrú Aeráide ● An Fhorbairt Inbhuanaithe ● An Ceartas Aeráide ● Plaisteach ● An Mearfhaisean ● Iompar Inbhuanaithe ● Caillteanas na Bithéagsúlachta ● Bia agus an Ithir ● Gníomhú ar son Oideachas le haghaidh na hInbhuanaitheachta

Is fiontar sóisialta neamhbhrabúis é Oideachas le haghaidh na hInbhuanaitheachta (EFS) a cruthaíodh mar fhreagairt ar ghéarchéim na haeráide agus na héiceolaíochta. Is é an misean at againn ná chun a chinntiú go mbeidh tuiscint ag gach duine óg ar an aeráid faoi 2030.

Más mian leat go mbeadh rang i do scoil páirteach, déan an fhoirm seo a chomhlánú, le do thoil, faoi Dé hAoine an 28 Samhain chun clárú. Beidh muid i dteagmháil ag dáta níos deireanaí chun am atá oiriúnach do sheachadadh. Cláraigh Anois!

Ar ais chuig barr an leathanaigh

g. ÚFIÉ – Ceardlann scoile maidir le fuinneamh a choigilt

An bhfuil suim agat i gcostais fhuinnimh do scoile a laghdú?

Cláraigh inniu le haghaidh cúrsa oiliúna saor in aisce chun a fháil amach conas a d'fhéadfá airgead a choigilt trí úsáid fhuinnimh do scoile a bhainistiú ar dhóigh níos fearr.

Treoraítear rannpháirtithe sa cúrsa céim ar chéim tríd an bpróiseas bainistithe fuinnimh ó bhillí a thuiscint agus úsáid fhuinnimh sa scoil go dtí plean coigilte fuinnimh a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Tugtar rochtain do rannpháirtithe ar réimse acmhainní, uirlisí ar líne, shainchomhairle agus deiseanna chun líonrú agus eolas agus taithí a roinnt le scoileanna eile.

Cuir cúrsa in áirithe anois!
Reáchtálfar cúrsaí ar líne agus beidh trí sheisiún i gceist a mhaireann ar feadh 2 uair an ceann. Reáchtálfar cúrsa a 4 um thráthnóna ó 7pm go dtí 9pm. Beartaítear go reáchtálfar cúrsaí a 5 agus a 6 ó 10am go dtí 12pm. Is féidir leis an scoil an rannpháirtí a ainmniú chur freastal e.g. ball den fhoireann nó den Bhord Bainistíochta.

Cúrsa a 4 (PM)	Dé Céadaoin 21/01/26	Dé Céadaoin 04/02/26	Dé Céadaoin 11/02/26	Chun clárú le haghaidh Cúrsa a 4 cliceáil anseo
Cúrsa a 5 (AM)	Dé Déardaoin 05/02/26	Dé Déardaoin 05/02/26	Dé Déardaoin 05/02/26	Chun clárú le haghaidh Cúrsa a 5 cliceáil anseo
Cúrsa a 6 (AM)	Dé Máirt 10/02/26	Dé Máirt 24/02/26	Dé Máirt 10/03/26	Chun clárú le haghaidh Cúrsa a 6 cliceáil anseo

Seachadtar faoi Chlár Fhuinneamh san Oideachas arna fhorbairt ag Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (ÚFIÉ) i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Oideachais agus Óige

Uasdátaíodh anois suíomh gréasáin an **Chláir Fhuinneamh san Oideachas**, arna fhorbairt ag ÚFIÉ agus ag an Roinn Oideachais agus Óige. Tá faisnéis agus treoraíocht sa shuíomh gréasáin maidir le slite chun fuinneamh a choigilt, a bhfuil bileoga eolais agus leideanna bainistithe fuinnimh i gceangal leo. Tá sonraí maidir leis na cúrsaí oiliúna is deireanaí sa shuíomh gréasáin freisin www.energyineducation.ie

Cuir aon cheisteanna chuig energyineducation@seai.ie, le do thoil

Ar ais chuig barr an leathanaigh

h. Buail leis an Eolaí – do bhunscoileanna

Is sraith sheimineár gréasáin saor in aisce ar líne í *Buail leis an Eolaí* arna forbairt ag an bhfoireann BTS-GTMT ag Ollscoil na Gaillimhe atá ar fáil do gach bunscoil in Éirinn. Nasctar leis leanaí ó rang a 4 go dtí rang a 6 le fíor eolaithe agus gairmithe cúraim shláinte ar líne i dtimpeallacht sábháilte an tseomra ranga.

Is í aidhm na sraithe ná a thaispeáint gur ionann na heolaithe agus na leanaí iad féin, fiosrach, cruthaitheach, agus lán d'iontas. Pléitear i ngach seimineár gréasáin de 30 nóiméad le ceisteanna iontacha amhail "Cad a mhaireann sa chuid is doimhne den aigéan?" nó "An féidir le IS cabhrú linn le cinntí níos fearr a dhéanamh faoinár sláinte?", agus beidh seisiún C agus F beo ina dhiaidh sin inar féidir le leanaí ceisteanna a chur ar an eolaí faoi aon rud is mian libh.

Cuirtear beocht san eolaíocht leis na seimineáir ghréasáin lastall den téacsleabhar, ag cur fíorfheidhmithe i láthair trí thaispeántais spraíúla, le híomhánna mealltacha, agus trí idirphléite idirghníomhacha.

Is féidir le múinteoirí a ranganna a chlárú chun freastal ar an seimineár gréasáin ar an gCéadaoin nó ionas go mbeidh rochtain acu ar an athchasadh ar éileamh go ceann seacht lá i ndiaidh gach seisiúin. Áirítear le gach seimineár gréasáin Ateangaireacht Theanga Comharthaíochta na hÉireann, agus beidh fotheidil as Béarla ar fáil sa sheisiún beo agus san athchasadh araon chun inrochtaineacht a dhaingniú do chách.

Déantar steiréitíopaí a dhíchóimeáil freisin le *Buail leis an Eolaí the* trí eolaithe baineanna a thaispeáint agus trí aird a tharraingt ar éagsúlacht na ndaoine a oibríonn san eolaíocht. Mar thoradh ar dhaoine a fheiceáil atá cosúil leo agus a bhfuil an fhiosracht cheana acu, spreagtar gach leanbh chun iad féin a shamhlú san eolaíocht.

Tosóidh an séasúr nua i Mí na Samhna 2025. Tá sonraí agus clárúchán an chláir ar fáil ag www.meetthescientist.ie.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

i. Acmhainní Leabharlanna na hÉireann

An raibh tú ar an eolas nach amháin go dtugann do leabharlann áitiúil leabhair ar iasacht, tá réimse ábhar oideachais acu gur féidir le scoileanna a fháil ar iasacht lena n-áirítear mar shampla:

- Uirlisí ceoil a thabhairt ar iasacht
- Fearais Eolaíochta na Saoránach – Brathadóirí Ialtóga, Líontáin, Treoirleabhair Allamuigh
- Cluichí – fearais shúgartha taobh amuigh, Boules, Cluichí Cláir, Puzail, Míreanna Mearaí
- Imeachtaí malairte Oíche Shamhna, Gheansaithe na Nollag agus Deibeanna
- Foirne ranga – ÚFIÉ, S.O.S Aeráide
- Síolta

Tá liosta de leabhair léimh a bhaineann le SFI ag Leabharlanna Éireann do gach aois: [Liosta Léitheoireachta SFI | Leabharlanna Éireann]

Déan an moladh seo dóibh siúd atá idir 8 mbliana agus 12 bhliain d'aois a chumhdaíonn SFInna 4, 13 agus 15 a sheiceáil.

Níl béir bhána a thuilleadh ar an Oileán Mór - sin a insíonn Athair April nuair a imíonn siad go dtí urphost Artach ar feadh sé mhí de bharr a chuid taighde. Ach oíche amháin, faigheann April spléachadh ar rud gur léir a bhfuil riocht béir air ag déanamh a bhealaigh trasna bun na spéire. Ní cheart do bhéar bán a bheith anseo - a bhfuil ocras air, atá ina aonair agus atá i bhfad is i gcéin ón mbaile. Béar atá ar iarraidh nó rud éigin - díreach cosúil le hApril. De réir agus a fhásann an nasc ait eatarthu, tá April meáite ar a cara nua a tharrtháil, agus ba ar an gcaoi sin ar thosaigh an t-aistear is tábhachtaí

Ba cheart dul go dtí do leabharlann áitiúil agus a fheiceáil cad é atá acu!

Ar ais chuig barr an leathanaigh

6. Foghlaim Ghairmiúil Múinteoirí/ FGL

a. Bunscoil – Oideachas Sóisialta agus Comhshaoil

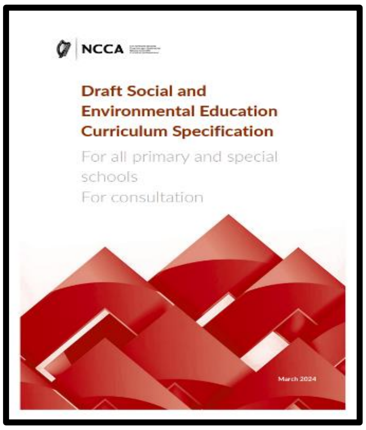
NCCA

Draft Social and Environmental Education Curriculum Specification

For all primary and special schools

For consultation

March 2024

Cuireadh le foireann Oideachas Sóisialta agus Comhshaoil de chuid Oide (OSC) i mbliana le hacmhainn bhreise a ligeann don fhoireann réimse leathan shaineolais a chuimsiú agus a cumas chun foghlaim ghairmiúil, fhreagrúil, ardcháilíochta a sheachadadh ar fud na hearnála bunoideachais a neartú.

Faoi láthair tá an fhoireann ag forbairt acmhainní chun tacú le foghlaim agus le múineadh an Oideachais Shóisialta agus Chomhshaoil. Is féidir leat iniúchadh a dhéanamh ar chnuasach na n-ábhar atá ag fás, agus a n-áirítear acmhainní ann chun tacú le cur chuige i leith Saothar Allamuigh sa Stair agus sa Tíreolaíocht atá Bunaithe ar Fhiosrúchán chomh maith le seimineár gréasáin taifeadta a chuireann achoimre ar oideolaíocht dhialógach san OSC ar fáil. Tá gach ceann acu ar fáil ag https://oide.ie/primary/home/social-environmental-education/social-environmental-education/ le tuilleadh uasdátaithe ag teacht go gairid.

I dtéarma a 2 tacóidh an fhoireann OSC le múinteoirí agus le ceannairí scoile le bunghnéithe an Churaclaim Bhunscoile arna Athfhorbairt a chur i bhfeidhm, á threorú ag an gCreat Curaclaim Bhunscoile (CCB). Beidh ról lárnach ag an bhfoireann OSC maidir le cur chun cinn teachtaireachtaí lárnacha an CCB i mbliana agus sna blianta atá amach romhainn araon. Laistigh den CCB, trí churaclam an OSC, cuirfear leanaí ar a gcumas chun bheith ina saoránaigh gníomhaíocha a chuireann domhan atá níos inbhuanaithe chun cinn faoi láthair agus amach anseo.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

b. Na CFI a Phlé sa Eacnamaíocht – Comhdháil BSTAI

D’éascaigh Foireann na nÁbhar Gnó Oide ceardlann idirghníomhach a dearadh do mhúinteoirí Eacnamaíochta, ar díríodh ar an tslí chun na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFI) a chomhtháthú i gcleachtas an tseomra ranga chun cur le tuiscint na ndaltaí ar an inbhuanaitheacht ag an gComhdháil Bhliantúil BSTAI in Óstán Pháirc an Mhuilinn Chearr Dé Sathairn an 11 Deireadh Fómhair 2025.

Díríodh le linn na ceardlainne ar fhoghlaim laistigh de snáithe aontaitheach shonraíocht na hEacnamaíochta: *Inbhuanaitheacht Eacnamaíoch, Shóisialta agus Chomhshaoil*. Trí rannpháirtíocht le foinsí sonraí náisiúnta agus idirnáisiúnta, rinne múinteoirí scrúdú ar bhealaí praiticiúla chun SFI a chomhtháthú san fhoghlaim agus sa mhúineadh ar feadh an dá bhliain den staidéar. Leagadh béim ar chur chuige gníomhacha atá bunaithe ar fhiosrúchán, a dhéanann saincheisteanna domhanda ábhartha agus inrochtana do dhaltaí.

I measc na SFInna a ndearnadh iniúchadh orthu bhí SFI 5 (*Comhionannas Inscne*), áit a raibh an plé dírithe ar rannpháirtíocht inscne sa gheilleagar agus ar na himpleachtaí a bhaineann leis. Scrúdaíodh SFI 12 (*Tomhaltas agus Táirgeadh Freagrach*) freisin, agus díríodh ar na patrúin tomhaltais a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar chinnteoireacht eacnamaíoch. Ina theannta sin, rinneadh iniúchadh ar SFI 7 (*Fuinneamh Inacmhainne agus Glan*) ag cur béime ar thábhacht na mbeartas fuinnimh inbhuanaithe agus ar a ról maidir le cobhsaíocht eacnamaíoch fhadtéarmach a bhaint amach. Breithníodh ról na foghlama bunaithe ar fhiosrúchán, atá lárnach do SFI 4 (*Oideachas Ardchaighdeáin*), i rith an tseisiúin, ag cur béime ar an gcaoi ar féidir le cuir chuige den sórt sin teagasc ardchaighdeáin agus eispéiris foghlama fhiúntacha a chothú.

Bhí an fhoireann an-sásta leis an mbealach réamhghníomhach a ghlac múinteoirí páirt agus a chuaigh i dteagmháil le linn na ceardlainne agus leis an aiseolas thar a bheith dearfach a luaigh ar ábharthacht an ábhair, ar phraiticiúlacht na smaointe a roinneadh, agus ar an atmaisféar comhoibríoch a spreag machnamh gairmiúil agus malartú smaointe.

Is féidir tacaíochtaí do theagasc agus d’fhoghlaim Ábhair ghnó a fháil ag https://oide.ie/post-primary/home/business/

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]()

c. Turas scoile amháin le Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe na hArdteistiméireachta

Tá an píosa seo a leanas ó Mary O'Connell agus Lauren Garraway araon ag múineadh i Meánscoil Loreto, Baile Brigín, agus iad ag cur síos ar thaithí tosaigh a scoile ar an ábhar nua Ardteistiméireachta um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe a thairiscint. Tá Oide ag tnúth le léargais a roinnt ó thuras foghlama gairmiúla Mary agus Lauren in eagráin den nuachtlitir amach anseo.

"Bhí an t-aistriú chuig ábhar nua Ardteistiméireachta um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe thar a bheith dearfach, rud a léiríonn cloch mhíle shuntasach i dtiomantas ár scoile don Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI). Mar mhúinteoirí Tíreolaíochta, tá os cionn deich mbliana de thaithí againn agus bhíomar réidh do dhúshlán nua. Bhíomar ar bís ár scoil a thabhairt go hardchéimeanna nua trí ghlacadh leis an ábhar an-ábhartha seo i saol an lae inniu. Tugann sé tuiscint ríthábhachtach, iomlánaíoch do mhic léinn ar ghnéithe comhshaoil, sóisialta agus eacnamaíocha na hinbhuanaitheachta, rud a chuireann ar a gcumas a bheith ina saoránaigh dhomhanda eolasacha agus gníomhacha.

D'fhás ár gcinneadh go horgánach ó bhonn láidir. D'éirigh thar barr linn modúl inbhuanaitheachta a chomhtháthú le mic léinn na hIdirbhliana, agus chuir rannpháirtíocht na foirne i dTreoraithe Cailín na hÉireann - sa bhaile agus thar lear - taithí phraiticiúil luachmhar ar fáil. Léirigh an rannpháirtíocht reatha seo suim shoiléir na mac léinn agus ullmhacht scoile.

Bhí sé simplí tacaíocht a fháil ó bhainistíocht na scoile, mar d'aithin siad an tábhacht ríthábhachtach a bhaineann le OFI a neadú. Agus an t-ábhar á chur in iúl do mhic léinn, dhíríomar ar iad a chumasú chun dul i ngleic go fírinneach le fadhbanna an fhíorshaoil agus béim a leagan ar an ábharthacht dá dtodhchaí. Chuir ár gceardlanna rathúla ar Lá na Cruinne, atá sa phictiúr thíos, borradh breise faoin bhfuinneamh dearfach. Dearadh agus éascaíodh iad seo ag croíghrúpa de mhic léinn na hidirbhliana agus cuireadh ar fáil iad do mhic léinn na chéad bhliana agus dá gcomhghleacaithe idirbhliana araon. Chuir an tsamhail idir piaraí seo le tuiscint, rud a chruthaigh cultúr inbhuanaitheachta bríomhar ar fud na scoile. Tá sé fíor-luachmhar an t-ábhar seo a theagasc, rud a léiríonn dúinn an cumas ollmhór atá ag ár mic léinn chun athrú inbhuanaithe a chur chun cinn."

[Ar ais chuig barr an leathanaigh]

d. Bithéagsúlacht Bitesize ISSN/ ESCI

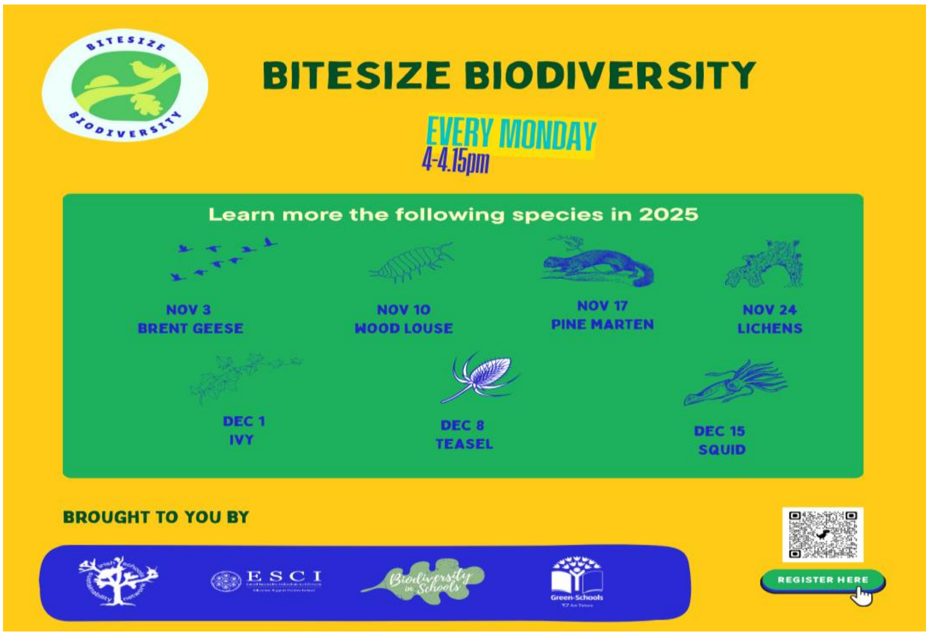

Bí páirteach san ISSN agus ESCI le haghaidh Bithéagsúlacht Bitesize: seisiúin sheachtainiúla 15 nóiméad ina ndéanaimid iniúchadh ar ár bhflóra agus fána dúchasach na hÉireann. Faigh amach léargais iontacha ar an bhfiadhúlra, bailigh acmhainní, agus spreag fiosracht do mhic léinn faoin domhan nádúrtha. Cuireann an tsraith mhealltach seo acmhainní luachmhara ar fáil, lena n-áirítear cur i láthair PowerPoint seachtainiúla do do sheomra ranga agus fógraí speiceas na seachtaine a dhúblaíonn mar leideanna laethúla chun cabhrú leis an dúlra a thabhairt isteach i do scoil. Faigheann rannpháirtithe teastas FGL. **Cláraigh** anseo

CAD ATÁ Á RÁ AG NA MÚINTEOIRÍ?

- “Acmhainn iontach. Roinnimid trí úsáid a bhaint as taispeántais scáileáin teilifíse ar fud na scoile”
- “Is tionscnamh iontach é seo agus ceapaim go bhfuil sé an-suimiúil agus inrochtana”
- “Is breá linn na seisiúin seo. Níor thuig mé cé mhéad bithéagsúlachta atá againn inár scoil”
- “Bíonn gach seachtain chomh suimiúil agus bím ag tnúth go mór leis tráthnóna Dé Luain”
- “Tá PowerPoints ar fheabhas agus is furasta iad a chomhtháthú i gceachtanna FMS nó a úsáid mar spreagadh do scríbhneoireacht, ealaín nó drámaíocht”

Ar ais chuig barr an leathanaigh

7. Scéala Breisoideachais agus Ardoideachais

a. Scéala agus Nuashonruithe ón ÚAO

Beidh seisiún deiridh Shraith Spotsolas OFI an ÚAO ar siúl Dé hAoine,. 14 Samhain agus Institiúid Teicneolaíochta Dhún Dealgan ag roinnt cuid dá gcleachtas OFI. Beidh ócáid cheiliúrtha ar siúl Dé hAoine,. 21 Samhain in Acadamh Ríoga na hÉireann chun buíochas a ghabháil leis na rannpháirtithe go léir agus chun achoimre náisiúnta OFI a sheoladh. Tá na taifeadtaí Spotsolas go léir ar fáil ag https://hub.teachingandlearning.ie/esd-spotlight-series/esd-spotlight-recordings/ agus tá gach cás-staidéar ar fáil ag https://hub.teachingandlearning.ie/esd-spotlight-series/esd-case-studies/

Tá Cúrsa Oscailte Fhóram Náisiúnta an ÚAO ‘Na SFI a Leabú ar fud an Churaclaim’ i Seachtain 5 faoi láthair agus tá os cionn 50 ball foirne AO agus BO rannpháirteach, https://opencourses.ie/event/online-course-embedding-the-sdgs-across-the-curriculum-october-2025/

Is é Feabhra 2026 an chéad rolladh amach náisiúnta eile de Chúrsa Oscailte ‘Oideachais don Inbhuanaitheacht’. Is féidir le hiarratasóirí clárú ag an nasc seo https://opencourses.ie/opencourse/education-for-sustainability/

Beidh Comhdháil Teagaisc agus Foghlama an ÚAO ar siúl ar an Déardaoin, 11 Nollaig le seisiún tiomnaithe ar leithligh ar OFI, féach https://hub.teachingandlearning.ie/conference-2025/

Ar ais chuig barr an leathanaigh

b. SOLAS - Plean Forfheidhmithe Scileanna Glasa 2030 foilsithe

Is treochlár é Plean Forfheidhmithe Scileanna Glasa 2030 chun dul chun cinn a dhéanamh ar na moltaí straitéiseacha agus earnála sonracha a leagtar amach i Scileanna Glasa 2030, an Chéad Straitéis Náisiúnta Breisoideachais agus Oiliúna. Cuimsíonn an Plean Forfheidhmithe spriocanna inghníomhaithe agus intomhaiste a forbraíodh trí chomhoibriú le KPMG, BOOÉ, na 16 BOO, comhpháirtithe tionscail

Is céim ríthábhachtach é an plean a chur i gcrích chun a chinntiú go leanann an earnáil BOO ag forbairt chun freastal ar riachtanais scileanna a theastaíonn ó gach foghlaimeoir ionas gur féidir leo dul in oiriúint d’éilimh an ionaid oibre ar fud earnálacha éagsúla an gheilleagair ghlais, lena n-áirítear cuntasaíocht agus gnó, talmhaíocht, foraoiseacht, bithéagsúlacht agus an comhshaol, tógáil agus timpeallacht thógtha, innealtóireacht, fuinneamh, agus déantúsaíocht, iompar agus lóistíocht agus, turasóireacht agus fáilteachas.

Tá 43 gníomh straitéiseach agus 71 gníomh earnála sa treochlár. Aithnítear Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI) mar rud bunúsach chun na scileanna a thabhairt d’fhoghlaimeoirí chun gníomhú ar son na haeráide a bhrú chun cinn agus cur le todhchaí chóir, chuimsitheach agus athléimneach a mhúnlú. I measc na bpríomhthosaíochtaí tá leanúint de OFI agus inbhuanaitheacht a chomhtháthú i gcláir agus i modúil, forbairt acmhainní foirne, a chinntiú go ndéantar tras-scileanna agus litearthacht aeráide a ionchorprú in oiliúint, agus rochtain chuimsitheach ar oiliúint a leathnú chun níos mó mná, grúpaí faoi ghannionadaíocht agus cohóirt imeallaithe agus luathfhágálaithe scoile a bhaint amach.

Tá SOLAS tiomanta d’oibriú i gcomhpháirtíocht le príomhpháirtithe leasmhara chun a chinntiú go gcuirfear Straitéis Scileanna Glasa 2030 i bhfeidhm go rathúil ionas gur féidir le foghlaimeoirí oiriúnú don gheilleagar glas agus na scileanna a theastaíonn uathu a fháil chun go mbeidh siad in ann aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide.

Tuilleadh eolais faoi Scileanna Glasa BOO ag: https://www.solas.ie/programmes/green-skills/

Ar ais chuig barr an leathanaigh

c. Coláiste na Tríonóide – Tionscadal Taighde

Ghlac Scoil an Oideachais i gColáiste na Tríonóide i gcomhar le Coláiste Bríde i gCluain Dolcáin páirt sa tionscadal [Critical ChangeLab](), tionscadal de chuid Fís Eorpach a dhéanann imscrúdú ar oideachas don daonlathas ar fud na hEorpa.

"Modúl Inbhuanaitheachta na hIdirbhliana a bhí anseo faoin téama "Éagóir shóisialta agus físeanna an phobail amach anseo. Rinne an 10 gceardlann, a reáchtáladh thar thart ar 3 mhí in Earrach 2025, iniúchadh ar shaincheisteanna a bhaineann le héagóra shóisialta ina gceantar áitiúil, rud a d'fhág go raibh gníomh ann léarscáil dá dtaighde agus dá samhlaíochtaí ar an todhchaí a chruthú. Chuaigh na mic léinn i dteagmháil lena gceantar áitiúil agus rinne siad machnamh ar a ndearcadh ina leith agus ar a ndóchas don todhchaí tríd an léarscáil a chruthú. "Thug mic léinn faoi deara ina dhiaidh sin gur thug an tionscadal "*bealach dóibh breathnú ar, bhuel, cad atá cearr lenár gceantar áitiúil nach mb'fhéidir gur bhreathnaíomar i ndáiríre orthu nó nár thugamar aird orthu roimh ré"*, rud a chabhraigh *leo na háiteanna ina féidir linn feabhsú a aithint* ". Mhothaigh siad gur léirigh an clár dóibh "*an méid atá in easnamh* "sa cheantar.

Leagadh béim ar an gclár ar mhic léinn a gcuid taighde féin a dhéanamh ar chuid de na dúshláin agus na téamaí a d'aithin siad ina gceantar féin agus ag léirmhíniú na dtorthaí, sula samhlaítear le chéile an todhchaí a bhí ag teastáil don cheantar.

Ag deireadh an chláir, chuir na mic léinn a gcuid taighde agus a dtodhchaí samhlaithe i láthair do lucht féachana ar tugadh cuireadh díobh agus a bhí comhdhéanta de cheannaireacht shinsearach scoile, foireann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (oifigeach idirchaidrimh pobail agus foireann leabharlainne), agus ollamh ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, nach raibh páirteach sa chlár roimhe seo.

Déan iniúchadh ar thaighde na mac léinn agus athshamhlú ar Chluain Dolcáin

anseo

Ar ais chuig barr an leathanaigh

8. Nuashonruithe Idirnáisiúnta

a. Múinteoirí COP 2025

Is imeacht idirnáisiúnta é **MúinteoiríCOP** a chruthaigh an **Oifig um Oideachas Aeráide (OOA)**, chun aird lucht cinnteoirí domhanda a tharraingt ar obair mhúinteoirí, na dúshláin atá rompu agus an ról lárnach atá acu maidir le freagairt don aeráid dhomhanda.

Gach bliain, cuireann **na céadta múinteoirí ó gach cearn den domhan** a dtionscadail ranga isteach, samplaí réadacha, cruthaitheacha den chaoi ar féidir le mic léinn saincheisteanna aeráide a thuiscint agus gníomhú ina leith. Léiríonn na tionscnaimh seo go mbaineann oideachas aeráide ní hamháin le heolas, ach le **cumhachtú, comhoibriú, agus ceannaireacht**.

Bhí MúinteoiríCOP 2025 ar siúl ar an 15 Samhain, faigh tuilleadh eolais faoin imeacht anseo: MúinteoiríCOP | Oifig um Oideachas Aeráide

Ar ais chuig barr an leathanaigh

b. Nuashonruithe NA

Sraith Mion-ionsamhlaithe de Mhúnla na Náisiún Aontaithe

Ar ócáid Lá na Náisiún Aontaithe, an 24 Deireadh Fómhair 2025, agus sa bhliain a chomóradh 80 bliain de Chairt na Náisiún Aontaithe, tá an Roinn Cumarsáide Domhanda ag seoladh Sraith Mion-ionsamhlaithe de Mhúnla na Náisiún Aontaithe a fhorbraíodh i gcomhpháirt le Cónaidhm Dhomhanda Chumainn na Náisiún Aontaithe (WFUNA).
Cruthaíodh an sraith seo chun Múnla na Náisiún Aontaithe a dhéanamh níos inrochtana, níos cuimsithí agus níos inoiriúnaithe do mheánscoileanna, do choláistí agus do chlubanna agus d'eagraíochtaí Múnla na Náisiún Aontaithe ar fud an domhain. Cuireann sé réamhrá praiticiúil agus tarraingteach ar fáil do mhúinteoirí, d'eagraithe agus do mhic léinn ar thaidhleoireacht agus ar obair na Náisiún Aontaithe, ag díriú ar Chomhthionól Comhshaoil na Náisiún Aontaithe (UNEA) agus ar an dúshlán práinneach a bhaineann le plaistigh agus bruscar muirí.

Tá an acmhainn deartha le húsáid sa seomra ranga, ag tairiscint pacáiste ionsamhlúcháin ceithre sheisiún atá lán le treoir mhúinteora, bileoga oibre na mac léinn

agus ábhair chúlra. Tógann sé ar an tsraith reatha d'acmhainní Múnla na NA— lena n-áirítear an Treoir um Thosú agus Acmhainní Mhúnla na Náisiún Aontaithe—agus a léiríonn aitheantas an Chomhthionóil Ghinearálta 2023 ar thábhacht Mhúnla na Náisiún Aontaithe chun rannpháirtíocht na hóige le hiltaobhachas, taidhleoireacht agus comhar domhanda a chothú.

Leabhar Póca na gComhaireamh Aeráide (UNDP)

Tá tionchar ag an athrú aeráide ar gach gné dár saol. Ach uaireanta is féidir go mbraitheann sé teibí nó deacair a thuiscint. Is féidir le huimhreacha cabhrú leis é a dhéanamh nithiúil. Tugann siad bealach dúinn scála na faidhbe, práinn na gníomhaíochta agus gealltanas na réitigh a fheiceáil. Tugann na gComhaireamh Aeráide cuireadh do dhaoine ar fud an domhain iniúchadh a dhéanamh ar 30 fíric faoin ngéarchéim aeráide a mhíníonn práinn na gníomhaíochta agus gealltanas na réitigh, agus ag an am céanna dul i ngleic le mífhaisnéis. Ó 1 go 30, leagann gach uimhir béim ar fhíric chumhachtach in éineacht le radharc tarraingteach, ag tarraingt aird ar phríomhréimsí - ó fhuinneamh, oiriúnú agus airgeadas go dtí an dúlra, inscne, sláinte agus ceartas: Leabhar Póca na gComhaireamh Aeráide

Ar ais chuig barr an leathanaigh

c. UNESCO - Comhpháirtíocht um Ghlasú an Oideachais

Le linn an 30ú Comhdháil na Náisiún Aontaithe um Athrú Aeráide (COP30) i mBelém, an Bhrasaíl, lean UNESCO de ról ríthábhachtach an oideachais a chur chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar an ngéarchéim aeráide. Mar chuid den Chomhpháirtíocht um Ghlasú an Oideachais (CGO), tionóladh dhá mhórimeacht ar an 13 Samhain 2025: comhchruinniú Aireachta maidir le hoideachas a ghlasú agus an 3ú cruinniú bliantúil de Chomhpháirtíocht um Ghlasú an Oideachais, faoin ais "théamach COP30 um fhorbairt dhaonna agus shóisialta a chothú".

Thug na himeachtaí ardleibhéil seo, a comheagraíodh i gcomhar le hUachtaránacht COP30 agus Aireacht Oideachais na Brasaíle, airí oideachais agus comhshaoil, gníomhaireachtaí na Náisiún Aontaithe, institiúidí airgeadais iltaobhacha, an tsochaí shibhialta, líonraí óige, agus comhpháirtithe san earnáil phríobháideach le chéile. Is é an sprioc chomhroinnte atá acu ná an t-oideachas a chur i gcroílár an bheartais aeráide, infheistíocht i gcórais oideachais a ghlasú a neartú, agus gealltanais dhomhanda a spreagadh chun an t-eolas agus na scileanna a theastaíonn do thodhchaí atá athléimneach ó thaobh na haeráide de a thabhairt do gach foghlaimeoir agus pobal.

Ar ais chuig barr an leathanaigh

d. Comhairle na hEorpa – Doiciméad Treorach

I bhfianaise dhúshláin chasta inbhuanaitheachta an lae inniu, tá sé ríthábhachtach daoine óga a chumhachtú chun gníomh daonlathach a dhéanamh maidir le saincheisteanna comhshaoil agus cearta an duine d'fhonn sláinte an phláinéid, ceartas sóisialta agus folláine phearsanta a neartú. Aithníonn Comhairle na hEorpa go bhfuil forbairt inbhuanaithe fite fuaite le cearta an duine, an daonlathas agus an smacht reachta. Ní mór don oideachas an doscarthacht seo a léiriú, ag tabhairt na hinniúlachtaí do dhaoine óga chun todhchaí inbhuanaithe a chruthú do chách.

Déantar iniúchadh sa treoirdhoiciméad seo ar conas is féidir **Creat Tagartha Inniúlachtaí Chomhairle na hEorpa don Chultúr Daonlathach (RFCDC)** a chur i bhfeidhm maidir le hOideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI). Leagtar béim ann ar na buntáistí a bhaineann le OFI a bhunú ar an RFCDC, go háirithe maidir le rannpháirtíocht dhaonlathach mhéadaithe agus leibhéil laghdaithe éicea-imní.

Soláthraíonn an doiciméad straitéisí praiticiúla do lucht déanta beartas agus d'oideachasóirí, a chlúdaíonn dearadh curaclaim, modhanna oideolaíocha agus cur chuige measúnaithe chun foghlaimeoirí a chumhachtú chun aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna inbhuanaitheachta. Pléitear freisin na gnéithe ríthábhachtacha d'oiliúint mhúinteoirí, litearthacht dhigiteach agus ullmhúchán do phoist ghlasa.

Léigh doiciméad iomlán Chomhairle na hEorpa anseo: Creat Tagartha Inniúlachtaí don Chultúr Daonlathach (RFCDC) - Oideachas

Ar ais chuig barr an leathanaigh

9. Scéala Eile

a. Trí Ghníomhartha Simplí – SFI 15 – An Saol ar an Talamh

- Spreag an fiadhúlra trí ligean do chodanna de do ghairdín fás go fiáin
- Ith bia séasúrach, tá sé níos saoire agus neamhdhíobhálach don chomhshaol
- Athchúrsáil páipéar úsáidte agus téigh gan pháipéar nuair is féidir

Faigh acmhainní SFI do scoileanna anseo: [An Ceacht is Mó ar Domhan]

b. Comhairle Contae Mhaigh Eo – Scéim Gheilleagair Chiorclaigh do Leabhair Scoile

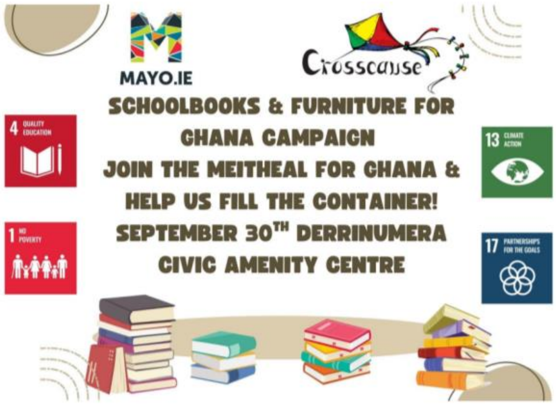

LEABHAIR SCOILE & TROSCÁN D'FHEACHTAS GHÁNA
BÍGÍ PÁIRTEACH SA MHEITHEAL DO GHÁNA AGUS CABHRAIGH LINN AN COIMÉADÁN A LÍONADH!
30 MEÁN FÓMHAIRIONAD TAITNEAMHACHTAÍ POBAIL DHOIRE AN IOMAIRE

I mí Aibreáin 2025, chuir Comhairle Contae Mhaigh Eo, i gcomhpháirtíocht leis an gcarthanas Crosscare, tús le feachtas chun leabhair scoile agus scéalta úsáidte a bhailiú le seoladh chuig scoileanna i nGána.

Líon 40 bunscoil agus 18 iar-bhunscoil i gCo. Mhaigh Eo boscaí le seanleabhair scoile agus i mí Mheán Fómhair, seoladh coimeádán 40 troigh le 20,960kg de leabhair agus troscán athúsáidte ó scoileanna i Maigh Eo go Gána agus seachadadh chuig 45 scoil iad.

[Ar ais chuig barr an leathanaigh](#)

c. Chester Beatty – Tionscadal "An Bhearna a Dhúnadh"

Chester Beatty | 25 Bliain i gCaisleán Bhaile Átha Cliath Years at Dublin Castle

An Bhearna a Dhúnadh – ag cabhrú le daoine óga a uasoiliúint ag tabhairt aghaidh ar na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a fheabhsú trí chruthaitheacht, comhoibriú, smaointeoireacht chriticiúil agus cumarsáid

Cad a tharlaíonn nuair a thagann músaem Éireannach, dhá sheirbhís óige ó Bhaile Átha Cliath agus Heilsincí mar aon le heagraíocht Oidhreacht san Oideachas san Fhionlainn le chéile ag cabhrú le daoine óga atá ag tabhairt aghaidh ar SFInna a uasoiliúint tríd an gcruthaitheacht? Spreagtha ag aiseolas an Ghrúpa Chomhairligh Óige ag an bhFóram OFI in 2024, d'fhorbair Chester Beatty tionscadal chun tacú le daoine óga agus an bhearna ina scileanna a dhúnadh. Rachaidh An Bhearna a Dhúnadh i gcomhairle le grúpaí óige i mBaile Átha Cliath agus in Heilsincí trí thacaíocht

a thabhairt dá seirbhísí óige agus dá n-oibrithe faoi seach. Bainfimid úsáid as cruthaitheacht, comhoibriú, smaointeoireacht chriticiúil agus scileanna cumarsáide chun tacú le daoine óga le linn an phróisis.

<u>Cuspóir na gcomhairliúchán óige</u>

Mar a léirigh an Grúpa Comhairleach Óige, tá guth na hóige lárnach chun dul i ngleic le SFInna. Tríd An Bhearna a Dhúnadh, beidh daoine óga ó ghrúpaí óige Éireannacha agus Fionlannacha rannpháirteach agus cumhachtaithe chun na saincheisteanna a bhaineann leo agus a bhfuil spéis acu iontu a mheas go criticiúil agus go hiomlánaíoch. Tá pleananna ar bun chun deontas malartaithe soghluaisteachta a fháil d'aos óg chun tacú le malartú le duine go pearsanta idir ár ndaoine óga in Éirinn agus san Fhionlainn. Déanfaidh siad acmhainní a chomhchoimeád chun scileanna praiticiúla a fhorbairt d'fhonn fadhbanna a réiteach maidir le hOideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe.

Faoi dheireadh an tionscadail 20 mí, scaipfear na hacmhainní a léireoidh foghlaim agus eispéiris na ngrúpaí óige. Is é ár n-aisling go gcuirfidh ár rannpháirtithe óga a n-eispéiris agus a dtionscadal i láthair ag an bhFóram Náisiúnta um Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe in 2026!

Féach ar ár mblagphost le haghaidh tuilleadh sonraí – agus conas is féidir le músaeim, oidhreacht chultúrtha san oideachas agus obair óige róil lárnacha a imirt agus an bhearna idir foghlaim fhoirmiúil agus neamhfhoirmiúil á líonadhhttps://chesterbeatty.ie/education/

An Bhearna a Dhúnadh 2025-1-IE01-KA210-YOU-000364168 (2025-2027); tionscadal comhpháirtíochta ar scála beag leis na comhpháirtithe Seirbhísí Óige Bradóg Baile Átha Cliath 1 & 7; Cumann Oideachais Oidhreachta Cultúrtha na Fionlainneagus Ionad Óige Ruoholahti, Heilsincí. Tacaítear ag Léargas.

d. Gníomhaíochta Óige & Comhdháil Taighde AOD

Global Education Time

APA A PARTNERSHIP with AFRICA www.apa.ie

Trí chomhoibriú, machnamh agus treoir ó shaineolaithe, d'fhág múinteoirí an seimineár

Thug **seimineár gníomhaíochta óige Am Oideachais Dhomhanda (AOD) i mí Dheireadh Fómhair** múinteoirí, oibrithe óige agus mic léinn le chéile le haghaidh malartú flúirseach smaointe ar **ghníomhaíocht óige i seomraí ranga iar-bhunscoile**. Ag tógáil ar phíolótú agus ar fhoilsiú ár nAonad Teagaisc agus Foghlama (ATFanna): Tá múinteoirí [Éagothroime Idirnáisiúnta AFT](#) [Athrú Aeráide AFT](#) & [Imirce AFT](#) ó dheich scoil ar thuras chun **tionscadail ghníomhaíochta don aos óg a leabú** ina scoileanna.

Bhain rannpháirtithe leas as ionchur luachmhar ó **Scoileanna Domhanda WorldWise**, **Guthanna Óga na hAfraice**, agus oibrithe óige **Natasha Muldoon** [Tionscadal Óige](#)

ARD agus **Leti Gorini Coady.** Tionscadal SAUTI-Óige Obair Óige na Éireann a roinn comhairle agus léargais phraiticiúla maidir le tacú le tionscnaimh faoi stiúir mac léinn.

Buaicphointe ab ea an cur i láthair spreagúil a rinne **mic léinn ó Choláiste Thulach Mhór** agus a múinteoir **Emma Bradley**, a roinn a gcuid éachtaí i nGradaim na Nuálaithe Sóisialta Óga agus i nGradaim Chomhshaolaí Óg ÉICEA-UNESCO agus conas is féidir tús a chur le gníomhaíocht bhríoch óige sa seomra ranga.

Trí chomhoibriú, machnamh agus treoir ó shaineolaithe, d'fhág múinteoirí an seimineár lán fuinnimh agus feistithe chun gníomhaíocht **óige a chruthú i gcomhar** lena gcuid mac léinn — ag cumasú daoine óga foghlaim a nascadh le hathrú sa saol réadúil.

Níos déanaí i mí Dheireadh Fómhair, rinne **Leigh Brady** agus **Áine Boyle** baill foirne IDEA, ionadaíocht ar OAD na hÉireann **ag comhdháil ilpháirtithe leasmhara sa Bhulgáir**, áit ar roinn comhpháirtithe taighde ar GCE agus inár scrúdaigh siad cineálacha nuálacha cur chuige i leith **chleachtas GCE** — comhoibriú, foghlaim fhrithpháirteach, agus fís chomhroinnte an oideachais a neartú le haghaidh domhain níos cothroime agus níos inbhuanaithe.

faisnéis féach: OAD na hÉireann Déan teagmháil linn ag get@apa.ie

Le haghaidh tuilleadh Lean muid ar: Facebook & Instagram

Ar ais chuig barr an leathanaigh

e. Cuairteanna Baile: Tionscnamh Luathfhoghlama

NCI Tionscnamh Luathfhoghlama Early Learning Initiative

Tacaíonn an Tionscnamh Luathfhoghlama i gColáiste Náisiúnta na hÉireann le tuismitheoirí mar phríomhoideachasóirí a bpáistí. Feicimid go díreach conas a thosaíonn Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na NA le béim ar SFI 4, ag cinntiú rochtain chomhionann ar gach leibhéal oideachais, go háirithe leanaí i gcásanna

leochaileacha, sa timpeallacht bhaile. Cothaíonn cuairteanna baile sna luathbhlianta pobail inbhuanaithe, ardghnóthachtála agus chuimsitheacha ina bhfaigheann leanaí agus a dteaghlaigh tacaíocht chun rathú san oideachas agus sa saol.

Cuireann Cuairteoirí Baile atá fostaithe go háitiúil ag TLF, ar a dtugtar "mná na leabhair" i Lár Chathair Bhaile Átha Cliath go minic, tacaíocht ar fáil do thuismitheoirí trí idirghníomhaíochtaí faoi stiúir piaraí. Bhí go leor Cuairteoirí Baile ina dtuismitheoirí a fuair cuairte baile tráth agus tá siad anois ina gcatalaíoch pobail le haghaidh athraithe trí sceitimíní a chruthú ar oideachas ina bpobail (SFI 11, 16). Is féidir le páistí agus le tuismitheoirí a bheith ag tnúth le cuairteanna a chuireann leabhair agus bréagáin oideachasúla ar fáil in éineacht le treoir na gCuairteoirí Baile maidir le hidirghníomhaíocht agus súgradh.

Ag tosú le 15 teaghlach in 2007 i Lár Chathair Bhaile Átha Cliath go dtí beagnach 1,000 teaghlach ar fud na hÉireann in 2025, léiríonn fianaise tionchair go bhfuil méadú tagtha ar mhianta litearthachta, uimhearthachta, teanga agus oideachais leanaí, agus go bhfuil tionchar dearfach ag meanma, folláine agus timpeallacht bhaile na dteaghlach (SFI 3).

Chuir fás na Cuairte Baile ar fud na hÉireann ar chumas TLF tacú le heagraíochtaí áitiúla i bpobail leochaileacha chun foghlaim ón obair a dhéanaimid i Lár Chathair Bhaile Átha Cliath agus teacht ar níos mó den 10,936 leanbh a rugadh i mbochtaineacht gach bliain in Éirinn (SFI 1, 10).

Ar ais chuig barr an leathanaigh

Tá súil againn gur bhain tú taitneamh as an eagrán seo de Nuachtlitir OFI na roinne a léamh. Más mian leat é a fháil go díreach i do bhosca isteach gach ráithe, cláraigh don liosta scaipeacháin!